Sakala

ASUTANUD C. R. JAKOBSON A. 1878.

ILMUB NELI KORDA NÄDALAS:
esmaspäeval, kolmapäeval, reedel ja laupäeval,
kusjuures laupäevane leht kannab nime „Sakala Pühapäev" („Pühapäev")

Hinnata kaasanneteks:
„Sakala" tähtraamat, rebitav seinakalender, kokkuköidetav jutulisa, piltidega illustatud nädalaleht „Sõnapilt" ja pooleaasta ning pikemaaja tellijatele põllutööajakiri „Uus Talu", „Põllumees" või „Eesti Talu".

Toimetus ja talitus Viljandis, Lossi tän. 26.
Aadress kirjadele: „Sakala" Viljandis, pk. 32.

Telefonid: **toimetus** — 31, päätoimetaja J. Lepik — 4-23, **talitus** — 2-31. **Kuulutusi ilmuvasse numbrisse võetakse talituses vastu** lehe ilmumise eelpäevadel kella 8—19, teistel päevadel talituse lahtiolekul. **Kuulutuste hind:** kuulutusküljel — 5 s., 1-sel lhk. — 10 s., tekstis kuulutuskirjaga — 12 s., tekstis tekstikirjaga või eriliste tingimustega palgutamise suhtes 15 senti mm ühel veerul.

ÜKSIKNUMBER 5 SENTI

„Sakala" tellimise hinnad: a) 4 korda nädalas (pooleaasta ja pikema-aja tellijaile „Põllumees", „Eesti Talu" või „Uus Talu" tasuta kaasas): 1 k. 75 s., 2 k. 1 kr. 50 s., 3 k. 2 kr. 15 s., 6 k. 4 kr. 30 s., 12 k. 8 kr. 50 s. Pooleaasta ja pikema-aja tellijail on võimalik tellida väikese juurdemaksuga iga nädal ilmuvat Põllutöökoja ajakirja „Põllumajandust". „Sakala" koos „Põllumajandusega" maksab: 6 k. 5 kr. 45 s., 12 k. 10 kr. 70 s. Need kes juurdemaksuga tellivad „Põllumajanduse", saavad ikkagi tasuta kaasa ka „Põllumehe", „Eesti Talu" või „Uus Talu". b) 3 korda nädalas (ilma „Põllumeheta", „Eesti Taluta" ja „Uus Taluta"): 1 k. 65 s., 2 kuud 1 kr. 30 s., 3 k. 1 kr. 75 s., 6 k. 3 kr. 40 s., 12 k. 6 kr. 70 s. Pooleaasta ja pikema-aja tellijaile koos „Põllumajandusega": 6 k. 4 kr. 55 s., 12 k. 8 kr. 90 s. c) Läti- ja Leedumaale 1 k. 1 kr. 25 s., mujale välismaale 1 k. 1 kr. 50 s. Aadressimuutmine 25 s.

Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saadetakse tagasi juhul, kui vastav postmark on kirjale juure lisatud.

Nr. 26 (34) Reedel, 3. märtsil 1939 Tänast lehte 6 lehek.

Rõõmus üllatus noortele — muinaslood piltides!

Meeldivates joonistustes võite jälgida „Perekonnalehes" muinaslugude isa H. C. Anderseni imeilusaid jutustusi. Kui need tuttavad on, siis elatakse nelle uuesti kaasa, kui neid pole veel kuuldud, siis rõõmustutakse neid tundma õppides. Täiskasvanuilegi pakuvad need palju naudingut, muutes lapsepõlves loetud muinasjutud pildi tõttu uuesti elavaks.

„PEREKONNALEHT",

kel õnnestus omandada H. C. Anderseni muinaslugude piltides avaldamise ainuõiguse Eestis, hakkas neid avaldama 22. veebruaril.

Head vanemad tellivad oma lastele „Perekonnalehe"!

„Perekonnaleht", juttude ja kodude nädalkiri, pakub uuendatud kujul lugemist kogu perele. Tellides maksab veerand aastas kr. 1.50. „Rahvalehe" ja „Maa Hääle" 3 kuu ning pikema aja tellijad saavad tellida „Perekonnalehte" 25 sendiga kuus. Tellida saate igast postiasutisest.

Raadiokuulajad!

Alates 1-st märtsist s. a. müüme

ANOODPATAREID 120 — 126 volti hinnaga **Kr. 7.50**

K-m. Ernst Kirikal ja Ko
Wiljandis, Tartu tän. nr. 1, telefon 3-25
Osakond Abjas, telefon 6

Kardinal Pacelli valiti paavstiks

Valimine toimus esimisel valimispäeval kolmandal valimiskäigul

Uue paavsti nimeks Pius XII

Roomast teatatakse 3. märtsil:

Kardinal Pacelli valiti paavsti konklaavi esimesel päeval, neljapäeval, 3. valimiskäigu järele uueks paavstiks.

Eile kell 17.29 teatati traditsioonilise valge suitsuga Sixtuse kabelist, et konklaavil on õnnestunud valida uut paavsti. Minut hiljemini teatati rahvale valjuhääldajate kaudu, et umbes poole tunni pärast teatatakse avalikult äsjavalitud paavsti perekonnanimi ja nimi, mida ta hakkab kandma uue paavstina. Teade tekitas rahvahulkades suurt rõõmu. Sellejärele kogunes Peetri kiriku esisele umbes 100.000 inimest, et saada uuelt paavstilt esimest õnnistust.

Kardinaalide kolleegiumi dekaan kardinal Pignatelli di Belmonte teatas kell 18.08 kardinal Pacelli valimisest uueks paavstiks ja sellest, et ta astub Püha-Peetruse troonile paavst Pius XII nime all.

Kell 18.25 ilmus uus paavst rõdule ja õnnistas rahvast. Sellejärele kokkukogunenud rahvas laulis katoliku kiriku hümni.

Uus paavst on arvult 261-nes.

Täiendawalt teatatakse walimise alguse kohta: kolmapäewa õhtul kostsid hüüded läbi Watikani losside „Kõik wälja!". Samal ajal hakkas Püha Peetruse kiriku kell lööma „Ave Mariat". See oli signaaliks, et kõik külalised peawad lahkuma lossist, kuhu kardinalid kogunewad walima uut paawsti.

Kui külalised olid lahkunud, kogunesid kardinalid konklaawi ruumi, mille uksed lukustati. 62 kardinali olid nüüd isoleeritud wälisilmast. Tegelik walimine algas neljapäewa hommikul. Esimesel walimiskäigul ei õnnestunud walida uut paawsti ja sellest teatati traditsiooni kohaselt musta suitsuga korstnast. Samuti ei annud tulemust teine walimiskäik, kuna ei saadud wajalikst kahte kolmandikku häält. Ka nüüd anti märku musta suitsuga. Alles kolmas walimiskäik andis soowitud tulemuse, mis kohe rõõmusõnumina tehti teatawaks rahwale. Walimine toimus ootamata kiirelt. Harwad on need juhused, mil paawst sundetakse ära walida juba esimesel konklaawipäewal.

Kardinal Pacelli oli paawst Pius 11-da ajal Watikani sekretäriks, s. o. paawstiriigi pääministriks. Tema walimine tähendab surnud paawsti elutöö jätkamist. Sellele wiipab ka asjaolu, et uus paawst wõttis endale nimeks Pius 12-nes.

Roomast teatatakse täiendawalt: Itaalia ajalehed awaldawad eriwäljaandeid uue paawsti walimise puhul. Kirjutustes toonitatakse, et Pacelli walimine pole uudiseks, kuna seda wõis juba ette aimata. Konklaaw on töötanud täiesti wabas õhkkonnas.

Warssawist teatatakse paawsti walimise puhul, et Pacelli walimine paawstiks wõeti sääl wastu suure rahuldustundega. Poolamaal karteti waremini, et Pacellit ei lasta paawstiks walida, kuna tema ja Itaalia walitsuse wahel ... nud läbisaamine kõige parem. Poolamaal ... takse Pacelli walimisest erilist häämeelt weel selletõttu, et Pacelli oli kabunud Paawst Pius 11-nda paremaks käeks ja tundis hästi Poola kiriku olukorda.

Franz Krull ehitab Austraaliasse õlivabriku

Teatawasti käisid mõni aeg tagasi meie Kiwiõli tehastega tutwunemas Austraalia õlitööstusrite esindajad. Nad tellisid masinawabrik „Franz Krulli" kaudu täpse projekti Kiwiõli wabrikust. Nagu nüüd kuulda, austraallased kawatsewad kogu wabriku sisseseade tellida „Franz Krullilt", kuna wabrikul on palju kogemusi põlewkiwiwabrikute ehitamise alal. Seetõttu arwatawasti jääwad tahaplaanile Inglise ja Saksa firmad, kes wõistlewad Krulliga pakkumistes.

Lähemal ajal sõidab Eestisse Austraalia õlitööstusrite esindaja ins. Sischer, kes siin astub lähemaid samme tellimise andmisel. Meie Kiwiõli direktor Harpe sõidab samuti aastaks Austraaliasse tutwunema säälsete wabrikuehitamise oludega.

Marssal Petain saadikuks Burgosesse

Pariisist teatatakse: Ministrite nõukogu määras Prantsusmaa suursaadikuks kindral Franco juure marssal Petaini. Burgosest tuli Petaini määramiseks nõusolek.

Marssal Petain on praegu 83 aastane. Tema kandidatuuri esitasid ministrite nõukogule pääminister Daladier ja wälisminister Bonnet ühiselt.

Bukarestis avastati vandeselts

Bukarestist teatatakse: Rumeenia politsei on paljastanud suurema wandenõu, mis oli suunatud siseminister Calinescu wastu. Wandenõusse olid segatud endise „Raudse kaardiwäe" liikmed. Wangistatud on ka „Raudse kaardiwäe" terroristlikkude salkade juhte, kes senini endid warjasid.

Suur tulekahju Jaapanis

Tokiost kuuldub, et Osaka läheduses Hirakatas puhkes suurem tulekahju, mis haaras laskemoonalao. Tuletõrjelt nõudis äärmisi pingutusi, et tõkestada tule lewikut. Tule summutamiseks rakendati lisaks tuletõrjele 1 pataljon jalawäge, 1 kompanii pioneere ja 4 esmaabi osakonda. Pääle selle weel 1000 politseinikku.

Täiendawalt teatatakse Tokiost Hirakata tuleõnnetuse kohta, et surma on saanud 6 sõdurit ja 16 eraisikut, haawata 50 sõdurit ja 529 eraisikut. Kadunud on aga 2 sõdurit ja 151 eraisikut ning arwatakse, et nad on purunenud plahwatuses.

Loodi kunstikomitee

Wabariigi walitsus otsustas asutada haridusministeeriumi juure kunstikomitee arwates 1. märtsist s. a. Komitee ülesandeks jääks kunstide arendamine, kunstiteoste säilitamine ja lewitamine ning kunstide edukuse eest hoolitsemine, selleks kawade koostamine ja esitamine. Komitee koosseisu kuulub esimees, abiesimees ja 6 liiget. Esimeheks on haridusminister, abiks haridusministeeriumi kunstide osakonna juhataja. Liikmed määrab wabariigi walitsus haridusministeeriumi ettepanekul.

Juutide jõukus Tšehho-Slovakkias

Prahast teatatakse: Rahwuslik ühtluserakond on teinud põhjalikke kokkuwõtteid juutide warandusete kohta Tshehho-Slowakkias. Nende kokkuwõtete järgi on juutidel Tshehho-Slowakkias warandust 50 miljardit Tshehhi krooni. Kogu Tshehho-Slowakkia rahwa warandusete wäärtust hinnatakse 150 miljardile kroonile, seega on juutide walduses üks kolmandik. 10 miljoni elaniku kohta Tshehho-Slowakkias tuleb igale aarialasele 9700 krooni, igale juudile aga 160.000 krooni.

Ühenduses juudiwastase liikumisega Tshehho-Slowakkias on wangistatud ligi 500 isikut, päämiselt Prahas. Wangistatute hulgas on ka fashiste. Pärast ülekuulamist mõned wangistatuist wabastati.

Talud sunduslikult metsa kasvatama

Saaremaal asuw Walljala põllumeeste konwent wõttis wastu otsuse, et iga talu peaks 5 protsenti oma maadest panema metsa alla. Kui mõni talu ei taha metsa kaswatada, siis tuleks 5 protsenti tema maast sundkorras määrata metsa alla.

Eesti teine malevõit

Pärast malewõitu Läti üle 10,5:5,5, sõitis Eesti meeskond edasi Kaunasesse, kus pidas malemaawõistluse Leeduga. Seegi malemaawõistlus lõppes suure Eesti wõiduga, nimelt 10:6. See wõit on küll tsipa wäiksem, kui wõit Läti üle, kuid seda mõrkjam pill lätlastele.

Eesti-Leedu wõistluse tulemus kujunes järgmiselt: Eesti suurmeister Paul Keres ei saanud jagu Leedu meistrist Mikenasest ja mõlemad partiid lõppesid wiigiga. Teisel laual Raud wõitis Waitonist ja teise partii mängis wiiki. Kolmandal laual Schmidt wõitis Luckise ja teise partii mängis wiiki. Neljandal laual Türn wõitis Arlauskase ja teise parii mängis wiiki, wiiendal laual Laurine wõitis Abramowiciust kaks korda, kuuendal laual Willard kaotas Dischlerile ja teise partii mängis wiiki, seitsmendal laual Sappberg mängis täpselt samuti Tautwaisase wastu. Kaheksandal laual Sepp mängis Skemaga wiigi ja hiljem samal laual reserw Remmelgas wõitis Skemat.

Esimese ringi tulemus oli 4,5:3,5 Eestile, teise ringi tulemus 5,5:2,5 — muide teises ringis ei kaotanud ükski eestlane. Lõpuks olgu tähendatud, et Kaunases meie meeskond esines nõrgemas koosseisus, kui Riias, sest neljandama laua mees Friedemann pidi tagasi sõitma Tallinna.

Traktorid rabasid koorima

Meil töötab üle riigi umbes 1000 turbaühingut, kuid nendest paljud kiratsewad. Nüüd on põllutöökoda koostanud uued kawad, kuidas turbaühingute tegewust elustada. Turbaühingute töös tahetakse kaasa tõmmata traktorijaamu. Nimelt soowitatakse trakorite abil üles kooriba kõrgrabasid, kus traktori poolt lõigatud mätas oleks kerge purustada alusturbaks. Kui üks kiht on sarnaselt maha kooritud, wõib järgneda teine jne. koorimine, kuni lõpuks on jõutud kindla aluspinnani, millele wõib rajada uudismaa asundusi.

Eesti nõudmine lükati tagasi

Alaline Rahwuswaheline kohus Haagis on lükanud tagasi Eesti nõudmise Leedu wastu ligi 10 miljoni krooni suuruses, mille nõudjaks oli Eestis asuw Esimene Juurdeweoteede Selts.

Küsimuse arutamine Haagis kestis mitu nädalat. Kohus leidis, et küsimus wõib Alalises Rahwuswahelises Kohtus Haagis alles siis sisulisele arutusele tulla, kui see Leedus läbi käinud kõik kohtuinstantsid. Alles siis wõib Eesti esineda Haagi kohtus.

Protsessi kawatsetakse nüüd alustada Leedu kohtutes.

Avatud Viljandis, Posti tän. nr. 18
(Lihatsentraali juures)
toornahkade ostupunkt

Palume lugupeetud kaubapakkujaid tutvuda meie hindadega ja vastuvõtu-tingimustega.

Ühing „Eesti Lihaeksport"

Madrid langemas

Azana lahkus. — Franco väed valmis marssima päälinna

Cologne-sous-Salèvest teatatakse, et Hispaania wabariigi presidendi protokolliülem luges ajakirjanduse esindajaile ette president Azana lahkumiskirja cortesi esimees Barriole. Kirjas tähendatakse muuseas: Pärast seda, kui kindralstaabi ülem ja sõjaliste operatsioonide wastutawad juhid teatasid mulle, et sõda lõpeb walitsuswägede wältimatu kaotusega, ja enne, kui walitsus oma lüüasaamise tagajärjel korraldas oma ärasõitu, ma tegin walitsusele ettepaneku kohese rahu sõlmimiseks inimwäärseil tingimusil, et säästa riiki uutest ohwritest.

Minu pingutused osutusid asjatuteks. Burgose seadusliku walitsuse tunnustamine suurriikide, eriti Prantsusmaa ja Suur-Britannia poolt wõtab minult rahwuswahelise juriidilise esinduse õiguse, mis on wajalik suhtlemiseks wälisriikide ametlikkude isikutega. Kuna riigi poliitiline aparaat on kadunud, puuduwad mul sees- ja wäljaspool Hispaaniat nõuandwad ja täitwad organid, mis on wajalikud presidendi positsioonile. Niisugustel tingimustel mul oli wõimatu jääda ka ainult nimeliselt sellele kohale.

Burgose sõjawäelisist ringkonnist kuuldub, et Franco-Hispaania sõjawäejuhatus on ette walmistanud sissemarssi Madridi kõigis üksikasjus. Kolonnid toiduainetega on jõudnud Madridi ette. Edasi leidub francolaste tagalas suurel arwul tarbeaineid, mis jagatakse rahwale pärast Madridi wallutamist.

Burgosest teatatakse weel, et 100.000 inimest liikus pidulikus rongikäigus mööda kindral Franco residentsist, et pühitseda tema tagasitulekut Burgosesse pärast Katalonia õnnestunud rünnakut. Kindral Franco ilmus rõdule ja pidas kõne waimustatud rahwahulkadele, öeldes: Meie ei saawutanud wõidu mitte oma wendade, waid rahwuswaheliste jõudude ja kommunismi üle. See on nooruse ja Hispaania wõit. Kindral Franco awaldas seejärle tunnustust Portugalile, Itaaliale ja Saksamaale nende abi eest, ja tegi siis teatawaks, et tema walitsust on nüüd tunnustanud ka Prantsusmaa ja Suur-Britannia. Rahwahulgad wõtsid kindral Franco kõne wastu kauakestwate kiiduawaldustega.

Schuschnigg vabastatakse vanglast

Berliinist teatatakse: Wiini hästiinformeeritud ringkonnist öeldakse, et ametiwõimud olewat loobunud juurdluse toimetamisest endise kantsleri dr. Schuschniggi wastu ja wiimane wabastatawat lähemal ajal wanglast. Pärast wabastamist Schuschnigg lahkub Wiinist ja siirdub ühte wäikesesse linna ülem-Austrias. 27. weebruarist pääle on Schuschniggi abikaasale antud luba iga päew 1 tund wiibida oma mehe juures wanglas.

Töötud parlamendi kuluaarides magamas

Londonis panid säälsed töötud toime järjekorralise tembu. Seekord ei kannud nad oma kuulsat surnukirstu, waid tungisid ilma selleta alamkoja kuluaaridesse, kus nad heitsid magama. Selle demonstratsiooniga olewat nad tahtnud juhtida parlamendi ringkondade tähelepanu töötatööliste wiletsale olukorrale. Kohalekutsutud politsei ei lasknud aga töötuid kuigi kaua kuluaaride põrandal pikutada, waid kihutas nad säält minema.

Mussolini nõuab diplomaatlikult

Pariisi „Matin" teatab Roomast, et sääl arwatakse, et kindral Franco tunnustamine Londoni ja Pariisi poolt soodustab uute läbirääkimiste alustamist Itaalia ja Inglismaa wahel.

Lehe teatel Mussolini koostab praegu märgukirja, milles ta teeb teatawaks Itaalia „loomulikud nõudmised". Ent ta ei tee neid nõudmisi teatawaks ajakirjanduse kaudu wõi mõnes kõnes, waid diplomaatlikke teid mööda. Alles siis, kui see ei õnnestu, on wõimalik, et duce esineb kõnega Itaalia nõudmiste kohta.

Ellsworth sõidab Põhjanabale

Sydneys teatas tuntud põhjamaade uurija Lincoln Ellsworth, et ta kawatseb korraldada uue ekspeditsiooni Antarktikasse 1941. aasta jaanuaris. Tema eesmärgiks on sisse seada lõunanabal laager ja elada sääl kahe kaaslasega kogu talwe jooksul, tehes järjekindlalt teaduslikke waatlusi. Mina oleksin siis esimene inimene, kes elab kauem kui üks wõi kaks päewa Põhja- ja Lõunanabal, ütles Ellsworth.

GPU ametnikud vangi

Moskwast teatatakse, et 4 GPU ametnikku on mõistetud 5—10 aastaks wangi sellepärast, et nad on seadusewastaselt wangistanud 160 last, kest olid 10—12 aastat wanad. Ülekuulamisel süüdlased seletasid, et nad on seda teinud lootuses, et oma aktiiwsuse eest saawad ametikõrgendust.

Sõjakäsimus rahvahääletusele

Washingtonist tatatakse, et edumeelne senaator Lafollette ja weel 11 senaatorit on esitanud seaduseelnõu, mis näeb ette rahwahääletuse korraldamise, et otsustada ühendriikide wõimaliku astumise sõtta. Poliitilistes ringkondades ollakse arwamisel, et see eelnõu lükatakse tagasi samuti kui lükati tagasi samalaadiline ettepanek kui mõne aja eest esitati kongressile dekreet Ludlowi poolt.

Töölised 8-tunnilise tööpäeva kaitsel

Tööstustööliste tööaja seaduse muutmise kawatsused on leidnud elawat wastukaja töölistonnas. Igal suuremal tööliste koosolekul wõetakse wastu otsusi 8-tunniline tööpäewa kaitseks. Nii näiteks Tallinna nahatöölised asusid tööaja pikendamise wastu oma tööalal ja mõistsid hukka käsitöösturite nõuded. Tallinna raudtee liinitöölised on suwise 10-tunnilise tööpäewa wastu ja esitasid ka sellekohase märgukirja teede- ja sotsiaalministritele.

Samal ajal sotsiaalministeeriumist kuuldub, et tööstustööliste tööaja muutmise seadus on juba üldjoontes walmis ja esitatakse walitsusele lähemal ajal.

Kirjanikud kultuurtegelaste koja vastu

Haridusministeeriumis wäljatöötatud Kultuurtegelaste Koja Seaduse kawa on antud seisukoha wõtmiseks arutada Kultuurkapitali organeile. Esimesena on nüüd oma seisukoha wõtnud Kirjanduse Sihtkapitali Esinduskogu, kelle seisukohtadega on ühinenud ka Eesti Kirjanike Liidu juhatus. Need seisukohad on asunud haridusministeeriumi kawa suhtes eitawale seiskohale.

100-aastane nunn paranes

Kuremäe kloostris elab endine würstinna Elisabeth Schahowskoi, kes praegu 97-aastane. Wiimasel ajal ta haigestus raskel kujul ning kloostris oodati tema surma. Kuid rauk paranes siisti ja praegu on sama hää terwise juures, kui enne haigestumist. Ainult nägemine on tal jäänud nõrgaks ja endine würstinna, kes kirglik lehelugeja, peab nüüd leppima sellega, et teised talle ette loewad. Ta ise enam peenemaid trükitähti ei suuda seletada.

Kiviõlis leiti mehe laip

Kiwiõli jaama juurest leiti raudteetammilt surnud mees, kelles ära tunti kümnik Nikandex Jastrekow, 48 aastat wana. Arstid nentisid surma südamerabanduse tagajärjel.

Majandusliku kutseoskuse seadus arvustustules

Põllutööseadus võeti vastu 3. lugemisel. — Rida ägedaid vaidlusi majandusliku kutseoskuse seaduse 1. lugemisel.

Eile algas Riigiwolikogu koosolek kell 10.14 hommikul. Esimese päewakorra punktina oli ette nähtud komisjonide täiendamiseks walimised. Üldkomisjoni waliti lahkunud A. Osipowi asemele W. Roslawlew.

Selle järele asuti Põllutööseaduse 3. lugemisele. Sõna wõtsid O. Gustawson, L. Johanson ja A. Apen, kes kordasid oma 2. lugemisel tehtud parandusettepanekuid, kuid need lükati kõik tagasi. Seaduseelnõu wõeti 3. lugemisel wastu ainult selle muudatusega, et kustutati maha seaduse jõustumise tähtaeg, mis oli 1. märts 1939. a.

Edasi asuti Majandusliku kutseoskuse seaduse 1. lugemisele, kusjuures tekkis pikemaid waidlusi. Aruandja A. Jürima seletusest nähtus, et see seadus on uudne mitte ainult meil, waid ka lähemas ja kaugemas ümbruses. Komisjon on teinud muudatusi walitsuse eelnõus, nimelt selles osas, kus oli mainitud, et teisi isikuid pääle nende, kes on kutsetega warustatud, ei oleks wõimalik rakendada majanduslikul alal. Komisjon leidis, et sarnane üleminek on liig järsk ja andis seepärast seadusele ülemineku aja wõi õppeiseloomu, s. t. et seadus oleks mõni aeg õppeseaduseks ja hiljemini juba kujuneks sarnaseks seaduseks, kus ainult kutsega isikud wõiksid tegutseda, teistele oleks see keelatud.

Pikemalt wõttis sõna L. Johanson, leides, et see seadus on tegelikult ülearune. Tunnistused on ju wäga ilusad asjad, kuid ega nende „dumaagadega" saa midagi luua. Ei saa ütelda, nagu oleks meie äripidajad niisugused, et nad ei oskaks walida ärijuhti. Kui sarnane seadus oleks olnud enne Ameerika awastamist ja asustamist, siis seda Ameerikat ei oleks olnud. Siis nõuti meestelt ainult ühte: ettewõtmist ja arukust. Kõneleja ütles, et tema hästi tunneb Tartut ja tunneb sääl inimesi, kes omal ajal käisid külast külla, margapuu seljas; nüüd on nad loonud suuri ärisid, mis kaubanduslikus läbikäimises isegi wälismaaga. Neil meestel ei ole ühtegi „dumaagat" ja ole nad ka ühelgi eksamil käinud. Arwas, et kui see seadus maksma pannakse, siis peawad osa ärisid lahti laskma rea senised tööjõude. Nimetab seda seaduseelnõud eksperimendiseaduseks ja hüppelanaks tundmatusse.

R. Penno arwustab seadust samuti eitawast küljest. Eriti mainib ta aga seda, et komisjon on jätnud lahtiseks need alad, mis peawad kuuluma käesolewa seaduse alla ja küsib lõpuks, milleks on meil majandusministeerium ja põllutööministeerium, kui meie majanduselu hakkab nüüd juhtima haridusministeerium.

J. Kokk juhib tähelepanu sellele, et eelmistes sõnawõttudes ei ole eraldatud algeelnõu põhijooni sellest, mis sääl praegu on. Sellest seisukohast waadates ei ole sääl seda suurt ohtu, millest eelkõnelejad jutustanud. Komisjon on just sellepärast kustutanud §§ 3 ja 4, mis sisaldawad sunduse momenti, et käesolew seadus peab jääma päämiselt kutseõpetuse seaduseks. Ärme teeme piduradmisi tegelikule elule sellega, et neile õpilastele, kes tulnud 18-aastastena kutsekoolidest, anname kutseõiguse ja neile isikutele, kes 10 aastat tegutsenud oma erialal, ei anna seda mitte. Edasi kõneleja peatus seaduse mõningate redaktsiooniliste ebatäpsuste juures, mis tuleks kõrwaldada.

Pärast L. Johansoni ja R. Penno faktilisi märkusi wõttis sõna A. Piip, kes ütles, et seaduse juures tuleks ette wõtta radikaalne operatsioon ja selleks oleks seaduseelnõu tagasilükkamine.

Koosolek lõppes kell 14.00. Järgmine Riigiwolikogu koosolek on teisipäewal.

Saksamaa „võitmatu õhuarmee"

Marssal Goeringi kõne Saksa õhujõudude vägevusest.

Berliinis korraldatud suurel „lennupäewal" toimus pääle muu ka eriline aktus, kus esines kõnega marssal Goering. 1939. aastal tahab Saksamaa arendada ja kõwendada oma lennuwäge igal wõimalikul wiisil, ütles marssal. Saksamaa mitte ainult ei taha säilitada „wedamist" teiste rahwaste ees, waid seda weelgi suurendada.

Tuletades meelde äsjaseid suuri wälispoliitilisi sündmusi, ütles Goering:

„Kui möödunud aasta septembris sundeti wältida sõda, siis suurelt osalt tänu Saksa lennuwäele. Tol ajal olime meie walmis. Üksainus märguandmine, ja wastaste pää kohal oleks puhkenud põrgu. Üksainus löök, kuid selle häwitustöö oleks olnud täielik. Kogu saksa rahwas on tänulik Kõigewägewamale selle eest, et ta päästis Euroopa sõja õnnusest.

Küsitledes uue lennuwäe ülesandeid, jätkas Goering, et arwesse wõttes kogu maailma relwastumist, ei tohi Saksamaagi oma pingutusi lõdwendada. Meie peame tootma nii palju lennukeid ja niisuguse kwaliteedi, et need ületawad kõik praegused tasemed. Saksa armee suurendamine ei piirdu aga tohutute materjalide leidmisega. See küsimus on Saksamaal kergemini lahendataw, et meie käsutuses seisawad suured tehased, mis meid warustawad wäga hääde masinatega ja lennukitega, millel on hää renomee kogu maailmas. Meie materjalsa hää kwaliteedi eest kõnelewad rohkearwulised rekordid ja saawutused".

Selle järele toonitas Goering, et pääle materjaalse osa on tegemist weel inimeste waimu tublidusega. Lennuwägi nõuab „mehi" ja ta wajab noorsugu. „Mina ei wõi wõtta ja mina ei taha muid kui wabatahtlikke, ja ma olen õnnelik, et rahwa noorsoo parmad mehed tõttawad ikka ja jälle nendesse wäeosadesse, mille ülemaks olen mina".

Marssal kriipsutas alla, et [illegible] ohwitserkonda on awatud igaühele. [illegible] on ainult iseloom, julgus ja wahwus.

„Käesolewal aastal peawad lendurid lakkamatult harrastama koostöö-manööwreid ja lende, samuti ka koostööd õhukaitse üksustega ja signalisatsiooni wäeosadega. Meie peame teritama mõõka, mis on saksa rahwa julgeolek". Teiste riikide relwastused meid ei hirmuta, hüüdis Goering, sest sõna „kartus" on meie sõnaraamatust kõrwaldatud. Meie üldse ei mõista kartust".

Oma kõne lõpul awaldas Goering 1939. aasta hüüdsõna: „Lennuwägi nõuab sellel aastal intensiiwset ja tohutut tööd. 1939. aastal meie ainus mõte on: Kuidas kindlustada jäädawalt seda üleolekut, mida praegu kasutab Saksa lennuwägi. Saksa lennuwäge ei wähendata kunagi, tulgu mis tuleb".

Suurem riidevargus Tarvastus

Tarwastu walla Härma talu omanik Joh. Härm teatas politseile, et ajawahemikul 19. weebruarist kuni 26. weebruarini on tema lukustatud aidast walewõtme abil warastatud mitmesugust riidekraami 309 krooni wäärtuses. Wargad on wiinud ära meesterahwa ja naisterahwa reisikasukaid, palituid, kuubi, 3 kleiti, saaniteki ja muud.

Tarvitas kurjasti kunstnikutalenti

Adawere walla noormees, kes wesiwärwidega ja sulega joonistas 10-kroonilise raha

25. weebruari õhtul andis Adawere wallas Adawere asunduses, Lombi talus elaw Woldemar Stamberg, 25 aastat wana, 10-kroonilise paberiraha Lustiwere wallas ja asunduses elawale Linda Tuurale wiimaselt ostetud piirituse eest. Noormehed olid wõtnud wiina ja piiritust Woldemar Stamberg ostis wiinastanud olekus.

Linda Tuur arwas kümnest kroonist piirituse hinna maha ja andis peenikese raha tagasi. Hiljemini 10-kroonilist silmitsedes aga selgus, et see oli wale. Tuur wiis raha Põltsamaale kriminaalpolitsei kätte.

Kriminaalpolitsei wahistas kohe Woldemar Stambergi. Noormees ei salga, et tema on walmistanud waleraha. Selleks inspireerinud teda kaugelt sugulane Kull, kes kord oli wesiwärwidega ja sulega joonestanud waleraha ja selle käiku saatnud.

Stambergi hakanud huwitama, kas saab nii hästi wesiwärwidega ja sulega raha järele teha. Ta wõtnud õige 10-kroonise ja ajanud selle joonise kopeerpaberi abil walgele paberile. Siis wõtnud ta tawalised kooli-wesiwärwid ja katnud joonise pintsli abil wärwidega. Tulemuseks oli tõepoolest 10-kroonine, mille pildipoolne külg osutus eriti õnnestunuks. Algul pole poiss mõtelnudki, et ta selle raha laseb käiku. Kuid Lustiweres pummeldama hakates tekkis mõte, proowida, kas omajoonestatud raha ka käiku pääseb. Selleks siis ostetigi waleraha eest piiritust.

Woldemar Stamberg on kohaliku asuniku poeg, senini korralik poiss, kohtulikult karistamata. Ta ei ole rohkem rahasid walmistanud, kui selle ühe. Kuid siiski noormees paigutati wanglasse kui waleraha walmistaja. Muide on poiss 6-klassilise algkooli haridusega, kuid nagu tema töö järele wõib otsustada, ewib suurepärast joonistaja-talenti — samuti, nagu ta kaugelt sugulane Kullgi, kes praegu wanglas.

Lõpuks olgu mainitud, et kohtulikule wastutusele wõetakse ka Linda Tuur, kes ilma loata müüs piiritust.

Verine mees lamas maanteel

28. weebruari hilisõhtul teatati Karksi metsaülema poolt Karksi jsk. terwishoiuarstile, et Nuiast kolm kilomeetrit eemal, Karksi asunduse juures olewa omnibuse ootepurka ligidalt on maast leitud üleni werine mees. Arst teatas oma korda asjast konstaablile. Kohale minnes selgus, et tegemist oli wenelase Arkadi Minaewiga, elukoht Karksi wallas Kekani talus. Mehel olid läbi lõigatud parema käe sooned. On õige rohkelt kaotanud werd. Kuidas Minaew wigastada sai, pole selgunud. Päewal oli ta käinud Wiljandi laadal, kus kõwasti napsutanud. Sel ajalgi, mil politsei teda ülekuulata tahtis, oli ta sedawõrd joobnud, et politsei ei saanud teda weel üle kuulata. Karksi asunduse peatuse kohal lahkunud mees omnibusest. Hiljem leiti ta samast wigastatult. Kuidas Minaew wigastada sai, pole seni selgunud. On tõenäoline, et tal mõnega tüli tekkis ja siis teda pussitati. Kuid wõimalik on ka see, et Minaew ennast ise wigastas klaasikildudest. Nimelt on purustatud omnibuse ootepurka aken. Aknaraamil leidus werepritsmeid, samuti seinal. Asja teeb salapärasemaks weel see, et Minaewil oli enne kui ta leiti, wigastatud käsi korralikult kinni seotud, mis näitab et mõni on teda abistanud. Ametiwõimude arwates mees end ise sarnaselt abistada ei suutnud. Wigastatu toimetati Wiljandi haiglasse rawimisele.

Vargad viisid piimanõud

Tarwastu walla Palu talu omanikul Joh. Elleril warastati talu piimahoiuruumist ööl wastu 26. weebruari kaks piimanõud ühes piimaga. Weel olid wargad samast talust kaasa wõtnud aida räästa alt ühe kummiwooliku. Kahju kokku 33 kr.

Vargusi Vastemõisas ja Taeveres

Wastemõisa walla. Tamme talus elaw Jaak Kelk teatas ametiwõimudele, et temal on Walgerabal asuwast turbakuurist warastatud 28. weebruaril üks koorem turbaid. Kahju 5 krooni.

Taewere walla Saksa talu omanikul Tõnis Wentselil on warastatud põllult 900 peo linu 1.—17. weebruarini. Kahju 50 krooni.

Kangakudumise ja värvimise kursus Kaarlis

Kaarli Maanaiste Selts korraldab Kaarli wallas Uue-Torimu talus 8. märtsist kuni 5. aprillini kangakudumise ja wärwimise kursuse. Kursust juhatab Eesti Maanaiste Keskseltsi konsulent prl. Helmi Rehe.

Daladier presidendiks?

Pahempoolsed loodavad Daladier' presidendiks valimisega vallutada pääministri tooli

Prantsuse poliitilistes ringides arutati awalikult pääminister Edouard Daladier walimise wõimalust Prantsuse presidendiks. Walimised on määratud 6. aprillile. Ühenduses sellega on wiimaste päewade jooksul mitmed rahwasaadikud ja erakondade juhid käinud Daladier juures palumas, et pääminister nõustuks oma kandidatuuri ülesseadmisega.

Pääministrile lähedalseiswates ringides kardetakse, et pahempoolsed wastasrindlased pooldawad Daladier kandidatuuri ülesseadmist sellepärast, et Daladier lahkumine pääministri kohalt awaks pahempoolsetele poliitikategelastele tee pääministri toolile. Sel põhjusel ei ole ka parempoolsed ringid pääministri lahkumise wõimalusest sugugi waimustatud ja nad loodawad, et praegune president Albert Lebrun nõustub jääma weel 7-meks aastaks Elysée paleesse.

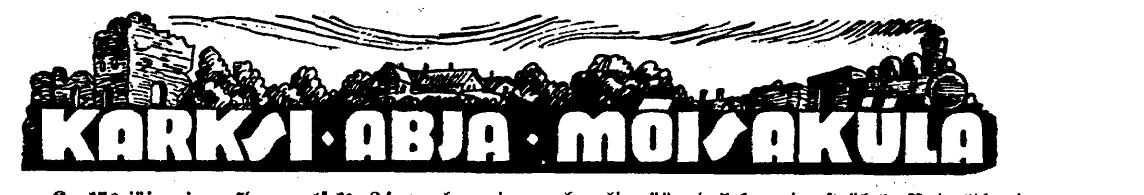

Karksis jäi naine nõdrameelseks. 24. weebruari õhtul kella 7 ajal tabas nõrdrameelsuse hoog Karksi-Nuia alewiku elanikku Miili Risot, 40 a. wana. Riso kiskus endal riided seljast ja hakkas siis oma ema peksma. Õnneks juhtusid sündmust päält nägema mõned teekäijad, kes ema tütre käest päästsid. Asjast teatati politseile ja jaoskonnaarstile, kelle korraldusel Miili Riso toimetati Jämejala warjupaika.

Warastati jaapani kaelasall. Karksi-Nuia apteekri abikaasalt pr. Nora Radloffilt warastati Nuia Naisseltsi poolt korraldatud käsitöö kursuste ajal ehtne jaapani kaelasall, mille wäärtus 20 kr. Warast pole suudetud seni selgitada. Warguse ajal on ruumis wiibinud 26 isikut.

Talusulasest sai wargapoiss. Mõni aeg tagasi warastati Karksi walla Keti talu omanikult Aleksander Adamsonilt Karksi ühiskaupluse hoowile jäetud walweta wankrist ära riidest kott 10 kilo suhkruga. Kahjusaaja teatas asjast Karksi rajooni konstaablile, kel korda läks kindlaks teha, et nimetatud warguse oli korda saatnud Nikolai Merekiwi, kes elunes seni Karksi-Nuia alewikus Kalamehe majas. Läbiotsimisel sai konstaabel suhkru kätte Merekiwi woodist, kuhu see oli peidetud woodikoti alla.

Lisaks eeltoodule, kahtlustatakse Nikolai Merekiwit weel terwes reas teistes wargustes. Ühes asjas on suudetud juba tema süü, lisaks suhkruwargusele, selgitada. Nii warastati 1938. a. sügisel Karksi wallast Laka talust Mihkel Kosenkraniusele kuuluw pargitud hobusenahk 20 kr. wäärtuses. Nagu nüüd Karksi raj. konstaablil korda läks kindlaks teha, oli selle warguse korda saatnud samuti Nikolai Merekiwi, kes warastatud hobusenaha oli müünud 5 krooni eest ühele Nuia lihunikule, kes nahast oli lasknud juba wankripõlle teha. Põll wõeti lihunikul käest ära ja anti tagasi Kosenkraniusele, kes selles ära tundis temalt warastatud hobusenaha, kuigi ümbertöötatult. Nikolai Merekiwi pole seni saadud selles asjas üle kuulata. On kohapäält koos abikaasaga teadmata kuhu kadunud. Pärit on ta Petserimaalt, Wärska ümbruskonnast. Möödunud aasta kewadel oli sulaseks Pöögle wallas. Pidas sulase ametit liiga raskeks. Taluteenistusest lahkudes lubanud hakata leiba teenima „kergemal" wiisil.

Mõisaküla raudteelaste hoolekande osakonna pääkoosolekul tõsteti üles küsimus, raudteelaste kodu asutamiseks, missugused ruumid juba olemas pea igas suuremas keskuses. Mõisaküla, kui üks suuremaid raudteesõlmi wääriks täie õigusega kodu raudteelastele, kus kawatsetakse sisetada spordiruumid, söögisaal, raamatukogu ja lugemislaud.

Juhatusse waliti: dr. Särko esimeheks, Kuusk abiks, Kask kirjatoimetajaks ja Siisask laekuriks. Naiskomitee juhatusse, milline töötab koos hoolekandeosak. meesjuhatusega, waliti proouad Särko (esinaine), Alide Kink (abi), preilid Alma Lindrop (kirjatoimetaja) ja E. Korsari (laekur).

Mõisaküla kodukaitse korraldusel peetawa samariitlaste kursuse lõpetasid 47 kuulajat. Loengust osawõtjaid oli 17. Teadmiste tulemusi hindas wiieliikmeline komisjon.

Huwi ja tähelepanuga jälgiti õde-instruktor pr. Rühka loenguid, kes 9 päewa peatus Mõisakülas. Tänu pr. Rühka arusaadawa ja selge õpetuse tulemuseks oli kõigi eksamile minejate diplomeerimine.

Samariitlane.

„Maksi" „pominkad"

Abja miljonärist-wanapoiss hr. Uibu omapärasuse wiimaseks awalduseks on tema armsa „Maksi" matus ja „pominka". Koer „Maks" teatawasti suri hiljuti ja hr. Uibu awaldas isegi leinakuulutuse „Maksi" igawesele unele mineku puhul. „Maks" maeti wäärilisekt õunapuu-aeda ja asetati tema hauale lilli ja pärgu ning isegi walge rist(!). Pärast „Maksi" matuseid korraldas hr. Uibu oma truu seltsilise „pominkad" ehk leinakooswiibimise, millest osa wõttis umbes 50 inimest Abjast ja wäljastpoolt. Oli kutsutuid isegi Wiljandist ja Pärnust.

Meie kohapäälne kirjasaatja, kes sellest omapärasest leina-kooswiibimisest osa wõttis, kirjeldab seda järgmiselt:

Kui astusin hr. Uibu poole sisse, seadis ta ennast parajasti smokingisse.

„Awaldan kaastundmust" ütlen, nagu seda nõuab komme leina puhul.

„Jah", ütles wanahärra — „oli küll kallis mu Maks, parem oleksin loobunud 200.000-dest, kui Maksist..."

„Mis haigusesse Maks suri?" pärisin.

„Eks ikka kopsupõletikku. Külmetas weidi, oli päewa haige ja surigi".

Et wanahärra ei ütelnud mulle, millest Maks külmetas, kas tal kewadised tuurid pääle tulid wõi juhtus see õnnetus ametikohuste täitmisel, siis nuhkisin selle ise wälja. Asi oli nii: wanahärra Uibu oli kütnud sauna ja wiinud ka Maksi sauna, kus Maks saanud päris korralikult wihelda. Eks saunast wäljudes karganud siis Maksile külm kallale, millele järgneski kopsupõlendik ja kolm päewa hiljem surm.

„Eks tulge waadake ka mu lemmiku hauda —" ütles Uibo. Läksimegi. Aias, õunapuu all on poolemeetrine kalmuküngas, ja kalmul suur kunstlilledest ja kuuseokstest pärg, millele hiljem lisandus weel walge puurist!

„Kas koer on kirstus wõi niisama?" — pärin härra Uibolt, kes kalmukünka ääres seisab kurbtõsiselt, pää rinnale wajutatud.

„Ikka kirstus. Mul oli üks wäärtuslik mahagonipuust kast, selles puhkabki nüüd Maks".

„Noh, eks ostate omale uue Maksi, püüan wanahärrat lohutada.

„Ei seesugust enam saa", ütleb ta. „Maks oli mu ustawaim sõber. Saatsin ta panka wekslit diskonteerima wõi raha tooma-wiima, ehk kirjaga postkontori, kõik ülesanded täitis hästi".

Kui tagasi tuppa tuleme, on wahepääl hakanud kutsutud külalisi kokku tulema. Nägudelt ei saa lugeda, kas tullakse pulma wõi matusele, wõib aga näha küll kawalalt muigawaid grimasse. Kella 8-ks on kwoorum koos, kokku 30 inimest, küll daame ja härrasid igasuguste kutsealadelt, küll Pärnust ja Wiljandist, Abjast ja Mõisakülast. Ja kaastunde telegrammegi tuli 3 tükki Pärnust. Härra Uibo asus lauda ja külalised ka. Ega sääl suurt Maksist kõneldudki, ainult niipalju mainiti, et wanahärra peaks nüüd naise wõtma. „Pominka" oli esmajärguline. See läks wanahärrale maksma wähemalt 500 krooni, ja kogu Wiebernichti õlleladu, mis teatawasti härra Uibo walduses on, joodi järgmiseks lõunaks tühjaks!

„Kellele nüüd oma suure waranduse jätate?" julgesin lõbusasse tujju jõudnud „leinajalt" küsida.

„Tuleb wist panna kuulutus lehte" — ütles ta.

„Warapärija otsimiseks wõi?"

„Jah. Kui samasuguse „pungissilmalise ja näsininalise koera leian, siis ostan ta ära kah".

Nii läksid need matused. Allkorral käidi tantsu löömas ja siis istuti jälle lauda, kus pudelid silmnähtawalt tühjenesid, kuni warahommikul magama mindi, et järgmisel päewal jälle „pominkat" täie hooga jatkata.

Raaskel.

Pühapäeval kontsert Haridusseltsi Gümnaasiumis

Haridusseltsi koolide kirj.-teadusl. ring korraldab pühapäewal, 5. märtsil oma traditsioonilise kontserdi kooli saalis. Kontserdile pääs on kutsetega, mida saab ringi liikmeilt. Koolide wilistlased on palutud ja neile erilisi kutseid ei saadeta.

Seekordne kontsert on pikemat aega olnud ettewalmistamisel. Kawas on niisuguste meistrite tööd, nagu K. A. Herman, Ernesaks, Chopin, Sibelius, Shubert jt., millised juba ise kõnelewad sisukuse eest.

Ettekannetega esineb ringi koor õpetaja Joosep Saare juhatusel, millele järgnewad kwartetid, duetid, klawerisoolod jne.

Kontserdi algus toimub kell 6 õhtul.

Kogu maa õnnitleb President K. Päts'i

„Seiske veel kaua võimsa tammena Eesti pinna auks ja uhkuseks"

Wabariigi President Konstantin Päts'ile on tulnud Wabariigi aastapäewa ja tema isikliku tähtpäewa — 65-nda sünnipäewa puhul wäga suurel arwul õnnitlusi ja terwitusi. Neid saabus telegraafi- ja kirjateel kogu maalt wanadelt ja noortelt, kõigilt meie maal elawatelt rahwustelt, wäga mitmekesistelt organisatsioonidelt ja asutustelt, samuti üksikkodanikelt kõigist seltskonnakihtidest. Wäga arwukalt oli õnnesoowe tulnud kirikult ja waimulikelt eesotsas Eesti Ew. Luterliku Kiriku piiskop H. B. Rahamäe ja mitropoliit Aleksandriga, kes soowiwad Presidendile rohket jumalaõnnistust. Edasi terwitawad rida teisi waimulikke ja koguduste juhte, samuti wähemusrahwuste kirikute juhtiwad tegelased — juudi ülemrabbi, juudi kogudused, kohalikud mohameedlased ja mitmete lahkuskude kogudused, samuti päästearmee.

Erirühma terwitustest moodustawad ülikoolide, koolide ja üliõpilas-organisatsioonide õnnitlused. Eeskätt terwitawad ülikoolide rektorid, siis üliõpilaskonna juhatus ja üliõpilaste üksikorganisatsioonid. Wäga palju terwitusi on tulnud üksikutelt koolidelt eriti maa-algkoolidelt. Kõrgessaarlased kirjutawad: „Näeksime ka edaspidi Teie terawat silma kompassil ja tugewat kätt tüüriratta1 juhtimas riigilaewa kaugele salakaridest." Südamlikke terwitusi ütlewad nii kooliõpilased kui ka wanemad.

Terwitusi on saatnud kõik meie omawalitsused alates linna- ja maawalitsustest, linnapeadest ja maawalitsuste esimeestest ja lõpetades wallawalitsuste ja wallawolikogudega. Üks omawalitsus ütleb oma telegrammis: „Aastaarwud muutuwad, nuenduwad wabaduspäikese kodumaa põldudel ja niitudel, külades ja linnades ülesehitawale tööle andunud rahwapõlwed, kuid jääwad igaweseks ajalooraamatu suurleheküljed teie elutööst, jääb kannikõlaline lugulaul teie kangelaslikkusest rahwa saatuse õnnesepana."

Edasi terwitawad Wabariigi Presidenti arwukad seltsid ja ühingud maalt ja linnadest, samuti mitmesugused asutused ja ettewõtted. Nii saadawad sooje õnnitlusi tuletõrje, kaitseliit, kõik kojad, teatrid, näitlejad, kirjanduslikud organisatsioonid, pangad, haridusseltsid, noorte organisatsioonid, Wabariigi aastapäewa eelõhtul ja aastapäewal korraldatud aktustest osawõtjad, noorkotkad ja kodutütred, maanaiste seltsid ja naiskodukaitse. Akadeemiline Meeskoor läkitab oma õnnitlused Soome kontsertmatkalt.

Tallinna Läti selts, pühitsedes Eesti Wabariigi 21. aastapäewa ja President K. Pätsi 65-dat sünnipäewa, otsustas annetada 100 krooni Wabadusmonumendi püstitamiseks.

Pikema telegraafilise terwituse on saatnud Eestis elawate riigisakslaste ühing soowides Presidendile ja Eesti rahwale parimat õnne edaspidiseks ülesehitawaks tööks.

Huwitawa eriliigi terwituste hulgas moodustawad kirjutised üksikisikuilt. Keegi kodanik ütleb: „Ajalugu on oma õigluse ja tasu kõrgustikelt heaks arwanud, et teie oma 65 aastase elu ja selle hiigeltöö ning wõrratute wõitlustega olete kõik Eesti minewiku sajandite kannatused tasa teinud. Üks teie eluaasta wõrdub tulemustelt kümnele aastale Eesti minewikust." Edasi kirjutab üks teine kodanik: „Teie tähtpäew pole mitte üksnes suure riigijuhi waid ka südamliku laste- ja inimestesõbra aupäew, kelle sõnad ja töö Eesti Wabariigi juhtimisel on tulnud soojast südamest ja seetõttu mõjunud ka südametele."

Kõige huwitawamad on noorte terwitused, milledele on lisatud joonistusi, üleswõtteid ja muid kujutusi. Kaks wäikest sõpra Helju ja Kaljo Tallinnast kirjutawad: „Meie wanale häälе sõbrale onu Presidendile palju õnne sünnipäewaks."

Keegi algkooli õpilane Tapalt kirjutab: „Olen küll üsna wäike mees, alles kaheksa aastane, aga teie elulugu on mul otsast otsani loetud ja saan wäga hästi aru kui armas teie olete meie kallile kodumaale. Tahan ka kaswada tublikѕ kodumaa pojaks. Ema ütleb mulle alati, et ei ole keegi waene, kellel on waba kodumaa ja seal elamas tublid tütred ja pojad."

Wäikemees Madis Wiljandimaalt, kes sündinud samuti 23. weebruaril, ei oska weel ise kirjutada ja seepärast teeb seda tema ema. Madis soowib onu Presidendile õnne ja tahab kaswada ning õppida, et temagi wõiks tulewikus kuidagi kasulik olla oma kodumaale ja rahwale.

Ühe maa-algkooli õpilaspere ütleb oma terwituses: „Kui oma õppetundides jälgisime, kuidas teie rusikahoop rakkatades lauale otsustas Wabadussõja alguse, siis arwasime, et see oligi raksatus, millega Kalewipoeg wabastas oma rusika kaljust ja wallandas end ahelaist, et tulla tagasi oma rahwa juurde."

Mittega tuleks arvestada põllutöölise tunnustamisel

Maatööliste ja väikemaapidajate koja märgukiri põllutööministrile

Põllutööliste tunnustamise küsimus, mis riigi 1939.-40. a. eelarwesse sissewõetud summade tõttu wiimasel ajal akuutselt päewakorrale kerkinud, on ka põllutööliskonnas elewust tekitanud.

Arwestades maatööliskonna arwamustega esitas maatööliste ja wäikemaapidajate koda põllutööministrile nende seisukohad, millistega palutakse arwestada tunnustamise juhiste wäljatöötamisel:

Tunnustamisele peaksid alluma kõik wastawa kwalifikatsiooniga põllutöölised, töötagu need eratalundeis, riigimõisais, haridusministeeriumi koolide põllumajapidamisis, omawalitsuste mõisus wõi mujal. Tunnustamisel tuleks arwestada pääle töölise paiksuse (teenistusekestwuse ühes talundis wõi üldse põllutööl) weel hoolikust ja tööoskust. Lisamomentidena peaks pidama silmas töölise kutselist ettewalmistust, perekonna suurust ja asjaolu, kas perekonnaliikmed (naine ja lapsed) wõtawad perekonnapää kõrwal osa talunditööst wõi mitte. Paiksuse juures tuleks arwestada ka neid töökohawahetuse põhjusi, mis ei ole tingitud töölise süüst, nagu tema abiellumist, peremehe halba käitumist jne.

Tunnustamine wõiks toimuda üldpõhimõtteliselt 3 põhijärgus (1., 2. ja 3.), millele lisanduksid weel eriti wäljapaistwate tööliste (nn. eliittööliste) aste. Tunnustustasuks peaks kõigis järgus olema rahaline preemia. Preemiaga antaks aga kaasa wastaw diplom, rinnamärke tööliskonna enamus ei poolda (töölised ütlewad, et antagu zhetoonide asemel parem leiba!) N. N. eliitjärgus tuleks pääle rahalise tunnustustasu anda weel põllutööministeeriumi teenetekiri, mis asendaks eeltähendatud diplomi. Selle järguga tuleks siduda ka tõhusad soodustused riigi kaasabil asunduskoha wõi tööliskoha saamisel. Tunnustamist toimetaks wähemalt seni, kuni preemiaid antakse riigisummadest, põllutööministeerium 3-liikmelise komisjoni kaasabil. Wiimane koosneks põllutööministeeriumi esindajast eesistujana ja liikmeina ühest põllutöökoja ja ühest maatööliste ja wäikemaapidajate koja esindajast. Tunnustamise menetlus toimuks põllutööministeeriumi poolt kinnitatud korra järgi.

Esitisi tunnustamiseks wõiks teha tööandja, kohalik põllumeeste konwent ja põllutöökoja juhatus ning maatööliste ja wäikemaapidajate koja juhatus. Tunnustamist wõib taotleda ka tööline ise. Tunnustusettepanekuid esitatakse põllutööministeeriumile kohaliku omawalitsuse kaudu üks kord aastas hiljemalt 1. nowembriks. Tunnustuste kättesaamine toimuks samuti üks kord aastas — wabariigi aastapäewa paiku. 2. ja 3. järgu tunnustused antaks kätte kohaliku omawalitsuse kaudu, 1. ja nn. eliit-järgu tunnustused aga põllutööministeeriumis.

Vabariigi President K. Päts'i tänuavaldus

Wabariigi president palub kõiki neid asutusi, organisatsioone ja isikuid, kes teda nii suurel arwul üle kogu riigi tema 65. sünnipäewa ja Wabariigi 21. aastapäewa puhul meeldetuletustega austanud ja telegraafi, kirjateel kui ka isiklikult on õnnitlenud, wastu wõtta tema parim ja südamlikum tänu.

Kindral Raštikis'el Eesti peopäevadest parimad mälestused

Eestist lahkudes saatis Leedu sõjawägede ülemjuhataja kindral Rashtikis meie sõjawägede ülemjuhatajale kindral Laidonerile järgmisesisulise telegrammi:

„Tema Ekstsellents Härra Kindral Laidoner, Tallinn.

Lahkudes Teie ilusalt maalt, ma palun Teie Ekstsellentsi wastu wõtta minu kõige soojem tänu minule Teie poolt osaks saanud armastuswäärilise wastuwõtu eest.

Mulle jääwad alatiseks kalliks mälestused minu külaskäigust Tallinna ja minu isiklikust nii meeldiwast ja kasulikust kontaktist Teiega. Kindral Rashtikis".

Uus hirmus relv

Pommid, millistel ennenägematu purustamisvõime

Ameerika ühendriige senati sõjawäelises komisjonis salajasel koosolekul on esitatud küsimus uue lõhkeaine kohta, mille sakslased olewat leiutanud. Maawäe õhujõudude juhataja kindralmajor Arnold on seletanud, et selle küsimuse kohta toime pandud uurimuste järgi sakslastel on mingisugused pommid, mis on laetud surutud õhuga, söega ja mingisugust laadi õliga. Sellel kombinatsioonil arwatakse olewat hirmus lõhkejõud, kui pomm langeb maha.

Teatatakse, et pomme on proowitud õhurünnakul Barcelonale, kus nad tapsid kõik elawad olewused weerandmiililises raadiuses. Meie olene jaanud palju sellelaadilisi teateid wälismaalt, lisas Arnold, kuid on raske kindlaks teha, kuiwõrd neis on tõtt.

Käsitledes nn. wedelhapnikupomme, mida kuuldawasti sakslased on tarwitusele wõtnud, seletas Glen Martini tehaste relwastusnõuandja Lester Balow, et tema ja ta kaaslased on juba 20 aastat katsetanud samade lõhkeainetega. Ühendriigid ei ole seda lõhkeainet tarwitusele wõtnud, sest ei ole tuntud selle järele wajadust ja katsed sellega on liiga hädaohtlikud.

Balow tähendas, et need pommid wõiwad „tühjendada mered kõigest, mis ujub". Miski ei wõi jääda elama tulistamisel niisuguste pommidega. Mul on filme, mida ma kawatsen demonstreerida sõjawäekomisjonis. Neil on näha, kuidas mäeküljed wajuwad alla nagu Niagaara kosk. Kaljud ei lenda õhku, waid lihtsalt murenewad raasukesteks.

Pollis sai mees puukoorma all surma

28. weebruaril kella kahe paigu päewal leiti Polli-Penuja maanteelt Talli talu ligidalt sooft ümberläinud puukoorma alt surnuna Polli walla Määdsa talus elaw 63 a. põllupidaja Peeter Sitsmann. Asjast teatati ametiwõimudele. Kohalkäinud Karksi jsk. terwishoiuarsti arwates on Sitsmann surnud lämbumise tagajärjel.

Nagu juurdlusega selgunud, oli Peeter Sitsmann 28. weebruaril wedanud metsast reega puid. Metsast wälja maanteele jõudes on regi hakanud libedal teel wirri lööma, langedes kõrwalolewasse sügawasse maantee kraawi kummuli, paisates koormal istuwa Peeter Sitsmanni kraawipõhja näoga lume sisse, kusjuures ka ree ees olew hobune oli selili langenud kraawi. Laiba leidjaks oli Talli talu naisteenija, kes läks Talli talu ligidal metsas raielangil töötawaile töölistele lõunat wiima. Naisteenija teatas oma jubedast leiust peremehele, kes korraldas [illegible] metsatöölised õnnetuskohale ruttasid. Kui Peeter Sitsmann koorma alt päästeti, oli ta juba surnud. Hobust läks aga korda päästa täiesti wigastamatult. Sündmuskohal käisid Karksi rajooni konstaabel ja Karksi jsk. terwishoiuarst. Paiklisel ülewaatusel selgus, et Sitsmannil wälised wigastused puudusid. Arsti arwates sai ta koorma ümberminekul põrutada, mille tagajärjel kaotas meelemärkuse ja näoga lumme sattudes lämbus. Kraaw on õnnetuskohal sedawõrt sügaw, et mees wõib ümberläinud koorma alt wälja pugeda omal jõul. Sitsmannil olid selga kukkunud ka ainult paar puuhalgu.

Suu- ja sõrataudi kahjud Rootsis

Nagu wastawad kokkuwõtted näitawad, on kuni senini Rootsis weiste suu- ja sõratõppe jäänud 5690 karja. Kokku tapeti taudi pärast 39.000 looma. Seni on riik kannud kulusid taudi tõttu umbes 10 miljonit Rootsi krooni.

Kõikjal poolehoiu leidnud rahvasuits
RAHU
on nüüd saadaval kahes erisordis:
pruun pakend — kangem,
sinine pakend — lahjem.
25 tükki — 20 senti
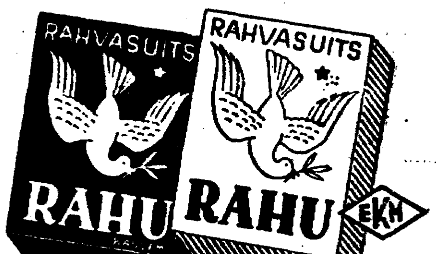

Nisukasvatust tuleb pidurdada

Kevadel tuleb külida suvenisu viiendiku võrd vähem, kui mullu. — Vastasel korral on oodata sügisel nisuhinna suurt langust

PÕLLUTÖÖMINISTEERIUMI AVALIK TEADAANNE

Kuni 1930. aastani weeti meile wälismaalt palju rukist ja nisu sisse. See ei olnud loomulik nähe, sest iga aasta läksid suured summad raha wilja eest wälismaale, samal ajal kui meie oma põllumajandus oleks wõimeline olnud produtseerima meile wajaliku leiwawilja.

Neil asjaoludel asusid põllumehed nõudma kaitset kodumaa terawilja kaswatusele. Wabariigi walitsus ja Riigikogu wõtsid põllumeeste õigustatud soowi kuulda ja wäliswilja sisseweole pandi tõkked ette.

Nüüd on möödunud rida aastaid ja terawiljakaswatuse kaitse on näidanud oma häid tulemusi. Meie oleme jõudnud oma rukki ja nisu kaswatusega nii kaugele, et suudame juba kogu eesti rahwast toita Eestis kaswanud wiljaga, ilma et sääljuures loomakaswatus oleks läinud tagasi. 1938. aastal ületasime nii wõi kui sigade wäljaweos kõik ennekriisiaegsed karjakaswatuse rekordid, saades sääljuures oma põldudelt ka leiwawilja isegi rohkem, kui sisemaa omatarwituses waja.

Arusaadaw on aga, et meie ei wõi terawilja kaswatada rohkem, kui seda waja läheb omatarwituseks,

sest ülejääke, kui need tekkiwad, ei ole meil kuhugi panna, kuna wälisturul on wiljahinnad tawaliselt palju odawamad kui Eestis.

Rukist kaswatame praegu just parajasti nii palju kui meie rahwa toitmiseks waja läheb. Kuna rukki külwipinna järsku suurenemist pole ette näha, siis on rukki alal asi korras. Keerulisem on lugu nisuga. Nisupindalad on paisunud ülearu suurteks: terawiljakaitse sisseseadmisest pääle juba kahekordseks (1930. a. 36.600 ha; 1938. a. 69.700 ha).

Selle tulemusena on nisutoodang meil tõusnud suuremaks kui sisemaa seda tarwitada suudab

(sisemaa tarwitus 70.000 tn., 1938. a. toodang tõusis aga juba 85.500 tonnini). Ka on Riigi Wiljasalwe tagawarad, mis nisu kokkuostust kujunenud, juba suuremad, kui me neid hädasti wajame riigikaitse huwides. Kõrge kokkuostu hinna tõttu on wõimata ülejääke ka wälismaale müüa.

Nisu hind on walitsuse poolt hoitud wiimastel aastatel tootmiskuludest kõrgemal, et meie nisukaswatus saaks kindlale jalale ja suudaks pidewalt katta sisemaa tarwituse. Kahjuks on paljud põllumehed selle mõjul hakanud nisu külwipinda liigselt laiendama. Kui see nähe kordub ka käesolewal 1939. aastal, siis seisame sügisel olukorra ees, kus Riigi Wiljasalw ei suuda enam seniste hindadega pakutawat nisu kokku osta, ja siis on paratamatuks järelduseks nisu hindade järsk langus. Liiati, kui wiimastele keskpärastele saagiaastatele peaks järgnema hää aasta, nagu oli 1934. aastal. Eriti kannatada saaksid siis need põllumehed, kes kaswatawad nisu suuremal hulgal wõi halwematel maadel, kus tootmiskulu on keskmisest kõrgem.

Kujunenud olukorras on põllumeestel ainus wõimalus nisuhindade järsku langust ära hoida sellega, et igaüks

külib kewadel wähem suwenisu.

Arwestades rekordilist talinisu külwipinda läinud sügisel, tuleks suwenisu külwipinda eelolewal kewadel wähemalt ühe wiiendiku wõrra kokku tõmmata ja kehwematele maadele müügiks nisu üldse mitte külwata. Iga mulluse wiie wakamaa asemel külwatagu tänawu neli, iga kahe ja poole asemel kaks jne., ainult siis suudab walitsus nisu hinda sügisel hoida kõrgemal tasemel. Kui aga külwipind selles ulatuses ei kahane, siis wõib juba ette teatada, et Riigi Wiljasalw on sunnitud sügisel nisuhinda tõwasti alandama ja kokkuostu piirama, mis toob kaasa wabal turul weel suurema hinnalanguse. See ei ole mitte ähwardus, waid see on paratamatus. Wõtku sellepärast kõik põllumehed seda mõistlikku hoiatust tõsiselt ning aidaku põllumeeste konwendid selleks kaasa, et põllumehed nisuhinna hoidmiseks üksmeelselt läbi wiiksid külwipindade kokkutõmbamise.

Nisu alt wabanew põllupind tuleb aga määrata söödawiljadele,

nii tera- kui kaunwiljadele. Loomasaadustele on meil küllalt awaraid turgusid, nende walmistamiseks nõutawal määral ja kwaliteedis on aga taludel söödawiljadest puudus. Oleme selletõttu isegi sunnitud olnud wäljast sisse wedama terawilja karjale ja sigadele. Suu- ja sõrataud aga sunnib meid olema ettewaatlikud wälismaalt söötade sissetoomisega, kuna kõikjal möllab weel see taud ja wõib sisse sattuda juhuslikult ka wälismaa söötadega. Ka heinaseemet (timut, pärisaruhein, rootsiristikhein) oleme pea igal aastal sisse wedanud, sedagi wõiksime rohkem kaswatada. Nii ei tohiks põllumehel olla muret, mida nisu asemel külwata. Kindlasti on kasulikum nisupindala wähendades wähema koguse eest wastu wõtta sedasama tulu, mis pindalade laiendamise puhul suurema koguse eest wõib saada, kui hinnad selle tagajärjel tunduwalt langewad. Nisu alt m[illegible] wilja alla minew põlluosa annab aga lisaks wee[illegible] ubta ülejäägi.

Sellepärast on põllutööministeerium koos põllutöökojaga asunud seisukohale,

et kõik põllumehed wähendagu eelolewal kewadel nisukülwipinda häädel nisumaadel wähemalt wiiendiku wõrra,

halbadel maadel kaswatatagu seda aga ainult oma tarbeks, mitte müügiks. Loomade jaoks külwatagu aga söödawilja rohkem ja püütagu rahuldada sellega kogu oma majapidamise tarwidus. See on praegu ainuke õige ja ratsionaalne põllumehelik mõtlemine.

Artur Tupits,
Põllutööminister.

Tallinn, 27. weebr. 1939. a.

ja külastada poega. Õhumuudatus ei teeks talle halba ja päälegi oli tal üht-teist tarwis osta. Ning nüüd oli Londoni sõiduks kõige soodsam hetk, sest Mary oli wälismaal ning tal oleks jäänud ära kõik need tüütawad ja igawad külaskäigud, kuhu Mary teda alati tikkus wedama Londonis.

Esimene mulje, mille isa oma pojast Londonis sai, oli hää. Suur linn näis Dawidi pääle mõjuwat hästi. Johnil oli õigus, kui ütles, et Dawid Londonis „õpib tundma elu". Suur oli aga doktori üllatus, kui Dawid seletas, et ta pole selle aja kestes, mil wiibib Londonis, külastanud ainukestki kontserti ega teatrit.

— Mis sa siis tegid kogu aja? uuris doktor. — Miks äkki wajad uusi riideid?

Dawid pomises midagi kallist elust Londonis. Isa aga küsis otsekohe:

— Tahad tõendada, et sa pole wahepääl sõlminud ühtegi tutwust?

— Kohtasin paari kooliwenda, wastas Dawid. — Tawaliselt aga istun pargis ja loen.

— Ja selleks wajad sa enam, kui wiis naelsterlingit nädalas?

Dr. Bright raputas uskumatult pääd.

Wiis naela kaowad selles linnas nagu mitte midagi.

— Noh, hää, wastas isa. — Ma jään igal juhul paariks päewaks Londoni, on üht-teist korraldada ja osta. Ennelõunad weedan wist Briti muuseumis ja sina saadad mind.

188

— Jah, waata... algas Dawid, — igal hommikul... ma wist küll ei saaks.

— Sa ei saa? Mõttetus! Sa kindlasti wõid sääl mulle abiks olla — pean paari asja uurima.

Dawid ei lausunud sõnagi, kuid pöördus kõrwale. Mõne hetke waatas dr. Bright teda salajase kartusega.

— Oled mõne tütarlapsega tuttawaks saanud sellest ajast, kui oled Londonis? küsis äkki dr. Bright.

— Tütarlapsega? Dawid punastas, nii, et isegi isa pidi naerma.

— Noh, kui sul mõni plika on pääs, siis wõid mind esindada Mary sõbrataride juures! tähendas ta südamest naerdes.

— Aga kuidas saaksin ma seda nende riietega!

Ja Dawid näitas isale oma kulumalöönud kuuesiile.

— Miks, kuradi pihta, ei lähe sa siis ega telli uusi!

— Selleks sulle kirjutasingi, et luba saada.

— Eks sa läinud siis Johni rätsepa juure ja lasknud omale teha paar ülikonda, hüüdis doktor nüüd juba kerge wihaga. — Kuid arwesta siiski seda, et ma ei armasta raha nii kergelt laiali loopida, nagu John seda teeb.

Dr. Bright läks oma tuppa. Kuigi poeg talle tuli ette muutununa, ei uskunud ta ometi mingisse tõsisemasse armuloosse. Wõib olla, kirjutab Dawid mõnda laulu, draamat wõi romaani ja häbeneb lihtsalt sellest kõneleda. Kuid doktor Bright leidis ka,

189

Põltsamaa konvendi veeühingute komitee koosolek

Wana-Põltsamaa wallamajja kokkukutsutud Põltsamaa konwendi weeühingute komitee koosoleku awas agr. E. Jaansoo, selgitades oma sõnawõtus üldse weeühingute ellu puutuwaid küsimusi. Protokolli kirjutajaks waliti J. Jürgen.

Koosolekul wõeti wastu rida otsusi ja soowiawaldusi. Koosolekul awaldati soowi, et laenude saamist kraawide kaewamiseks hõlbustataks ja kiirendataks ning et wõimaldataks weeühingule kohe pääle ühingu asutamist ⅓ maapanga laenu kätte saada. Ühtlasi peeti koosolekul tarwiliseks, et põllutöökoda omaltpoolt aitaks kaasa weeühingute raamatupidamise korraldamisel ja et kultuurtehnik uuriks igakord paremini maapinda, et töökawa koostamisel ei tuleks hiljem nurisemist. Peeti soowitawaks wõtta lahti endised weejuhtmeid sundkorras. [illegible] weejuhtmete arwuliseks selgitamiseks konwendi piirkonnas otsustati korraldada wastaw ankeet.

Põltsamaa konwendi piirkonnas asuwate weeühingute esindajate koosolek pidas tarwilikuks, et konwendis tuleks ellu kutsuda rida uusi weeühinguid järgmistesse kohtadesse: Kaliküla-Wiruwere weeühing, mis asuks Lustiwere-Põltsamaa waldades ja mille pääkraawi pikkus tuleks umbes 5 klm; Neanurme weeühing Lustiwere wallas, pääkraawi pikkus umbes 2 klm; Mõrtsi-Mõisaküla weeühing Pajusi wallas, pääkraawi pikkus 3 klm; Lahawere weeühing Pajusi wallas, kraawi pikkus 8 klm; Umbusi weeühing Põltsamaa wallas, kraawi pikkus 4,5 klm; Wiruwere weeühing Põltsamaa wallas, kraawi pikkus 3 klm; Räsna weeühing Põltsamaa wallas, kraawi pikkus 3 klm ja Tapiku weeühing Pajusi wallas, kraawi pikkus 5 klm.

Koosolekul waliti kinnisel hääletusel weeühingute asemikkudekogusse Ewald Kutsar. Koosolekust wõtsid osa konwendi esimees E. Andressoo, konsulent agr. E. Jaansoo ja weeühingute esindajaist A. Meister Kurista wallas asuwast Kõpu-Kose weeühingust, J. Jürgen Lepakatku-Miku ühing, A. Sikk — Kablaküla weeühing, A. Toomsoo — Raasna weeühing, J. Kail — Rutikwere weeühing, E. Alles — Wiruwere-Räsna weeühing ja K. Wulff — Lahawerest.

Tööline põletas oma jalgu. Wõisiku kartuliühisuse piiritusetehase tööline Johannes Kongas, tehes pääle tööaja lõppu omale wabrikus wanni, põletas kuumas wees mõlemad jalad.

„Draamateater" tuleb „Mustahambaga". Kolmap., 8. märtsil annab „Eesti Draamateater" Põltsamaa põllumeeste seltsi saalis järjekorralise wõõrusetenduse, lawastades H. Raudsep näidendi „Mustahamba".

Warastati koorem heinu. Soosaare wallas Miku talus elutsew Martin Krau awaldas ametiwõimudele, et temal on põllul asuwast pooleliolewast heinakuhjast warastatud umbes 120 kg põlluheinu. Kuhja juurest suundusid reejäljed ja mahapudenenud heinakõrte teel Soosaare walla Tire talu poole, mille pidajaks Hans Tirmaste. Ühtlasi leiti ka pastlajälied, kus taldade all olid jalgratta wäliskummi tükid.

Läbiotsimisel Tire talu elumaja lakas leiti teiste heinte alla peidetult ristikheinu, mis osutusid samasteks Miku talu heinakuhjast warastatud ristikheintega. Ka olid Hans Tirmaste jalas pastlad, mis olid jalgratta wäliskummi tükkidega tallutatud.

H. Tirmaste wõttis lõpuks süü omaks, seletades, et ta läinud metsast reejalaste painutamise abinõusid tooma, kuid pöördunud poolelt teelt tagasi ja et mitte asjatult sõitu teha, pannud ka weidi heinu reele.

Leiubüroo teateid. Põltsamaa politseijaoskonnas on registreeritud järgmised leiud: Põjusi asunduse juurest maanteelt leitud roheline seljakott ja jahipüssi padrun, kaliiber 12. Põltsamaa linnast Marja tänawalt ruuduline suurrätik. Leidja hindamise järgi 10 kr. wäärt.

Naiskodukaitse pidu Pauastweres. Naiskodukaitse Põltsamaa kompanii 1. jsk. korraldas Uue-Põltsamaa wallas Pauastwere algkoolis peoõhtu, kus lawastati T. Brakfi näidend „Kotkamäe kangelased". Kaasa mängisid: pr. Maret Põltimäe, prl. Therese Roots, hrd Jaan Lindemann, Endel Joosep, Erni Müür, Johannes Soll, Hugo Käit, Erland Kongas.

Pääle näidendi esitati weel seltskondlikke rahwatantse. Tantsisid: A. Tamsalu, S. Lindemann, M. Kukk, J. Kukk, L. Grüner, E. Reimann, L. Pull, T. Roots.

Paistu tarvitajate ühisuse edukas tegevus

Paistu tarwitajate ühisuse 1938. a. tegewusaruandest nähtub, et ühisuse pidew edu on jätkunud ka sel aastal. Tegewusaasta lõpul oli äriseis tasakaalus 19.894,10 kr., kuna kauba läbimüük 1938. a. tõusis 65.375,92 kroonile. Liikmetele on sularaha eest müüdud kaupu 33.479,95 kr. ja wõõrastele 28.680,05 kr. eest. Aasta alul oli ühisusel liikmeid 135, tuli juure 17 ning lahkus 3, nii, et aasta lõpuks jäi 149 liiget. Liikmete arw on wiimastel aastatel pidewalt kaswanud, samuti on kaswanud liikmete osakapitalid ja muud kapitalid. Kui 1934. a. läbimüük oli waid 20.000 kr. ümber, on see aruandeaasta lõpuks kaswanud enam, kui kolmekordseks.

Aruandest nähtub weel, et möödunud tegewusaasta jättis puhastulu 1.374,63 kr. Ülejäägi jaotuse kawa kohaselt on sellest määratud tagawarakapitali täiendamiseks 898,63 kr., liikmetele osakasuks 8 protsenti ehk 186 kr. ja ostupreemiaks 2 protsenti — 670 kr. Pääle selle on ette nähtud ülejäägist wäike toetus ka kaitseliidu Paistu malewkonnale.

Tarwitajate ühisuse pääkoosolek peetakse ära lähemal ajal.

püüdis kuidagi naeratada. Isa saatis ta kiires korras woodisse.

Järgmisel hommikul näitas dr. Bright selgesti, et ta poja Londonis wiibimise ajal kawatseb kõwa walwe alla wõtta.

— Tee, et sa oma hommikusöögiga kiiremini walmis saad, käsutas ta. — Sa saadad mind Briti muuseumi. Auto on mõne minuti pärast siin.

Warsti pärast seda oli Dawid teel muuseumi, mis iseenesest sümboliseeris kõike seda, mis tühine, põudne ning igaw.

Kohe pärast saabumist laskus isa muuseumi juhatajaga pikemasse kõnelusse. Dawid seisis nende kõrwal nagu ümmargune null — kuni wiimaks isa käskis teda minna saali ja oodata. Ta istus saalis kahe neegri-üliõpilase wahele, kes innukalt lehitsesid raamatuid. Raske ohkega laskus ta istmele. Ta silmitses, kuidas wirgad käed pliiatsitega libisesid üle walge paberi.

Dawidile tundus, nagu oleksid need inimesed, kes tulid siia teaduse ja tõdede jahile, surnud olewused, angunud ja hingetud laibad, kellele impulseeriw elu ei läinud enam üldse korda.

Wiimaks silmitses ta isa, kes oli laskunud üle mingisuguse katalogi. Doktor märkas, et poeg teda silmitses, kuid wiipas käega, otsekui oleks ta tahtnud ütelda: — Jää sinna, kus sa oled ja oota mind.

Dawid unistas edasi. Äkki puudutas keegi teda kale. Ta pöördus ja waatas kahte häätahtlikult

192

— Ükstakõik, pean aga siiski teile pettumuse walmistama. Minu kõht on lihtsalt tühi ja pean sööma... Näete nüüd, kui wähe meie sobime!

Dawid laskus toolileeni wastu ja kahwatus weidi. Nähes, kui häämeelega teine sõi kalakotlette, hakkas temagi sorima wõiga pruunistatud kartuleid.

Karis kummardus üle rõduserwa ja naeratas alla. Keegi tuttaw oli sääl ja Karis terwitas seda pääd noogutades. Ühtlasi sõnas ta kiiresti Dawidile:

— Kindlasti tuleb see mees üles ja kutsub mu tantsima. Ma ei tahaks seda, sest mu jalg on ikkagi weel haige ja wäsin kiiresti... Sääl ta juba ongi!

Noor, elegantne mees särawate silmadega ja wärske näoga — päike oli selle pruuniks teinud golfiwäljakuil wõi tennisplatsil — astus laua äärde.

— Halloo, Karis, hüüdis ta juba kaugelt.

— Kas tunnete mr. Brighti? küsis Karis ja esitles Dawidile: — Mr. Malcolm.

— Wäga rõõmustaw, wastas Dawid ja ulatas käe.

— Kuidas käib teie käsi, mr. Bright? küsis Malcolm ja ta silmad uurisid Dawidi teraselt. — Elate Londonis?

— Ei, ei, wastas Dawid ja tõusis. — Tawaliselt elan Kenti krahwkonnas.

— Tore ümbrus! Olen Rye wäljadel mänginud golfi. Teie muidugi olete tuttaw komandör Grewiliga?

24 Tee läbi öö 193

Viljandimaa uued vallavalitsused

Siseministri käsukirjaga määrati uutele valdadele vallavanemad ja nende abid. — Mitmes vallas jääb vallavalitsuse koosseis pea muutmatuks. — Uued vallavalitsused töötavad vallavolikogu ülesannetes kuni järgmiste valimisteni

Teatawasti lõpetawad oma töö ja tegewuse praegused wallawalitsused ja wallawolikogud 1. aprillil, millal jõustub waldade reform. Uute waldade juhtimisele asuwad määratud wallawalitsused, kes töötawad wallawolikogude ülesannetes kuni järgmiste wallawalimisteni, mis toimuwad arwatawasti hiljemalt tulewal sügisel.

Siseministri käskkirjaga 28. weebruarist on Wiljandimaa uute waldade wallawalitsuste koosseis määratud järgmine:

Holstres — wallawanem Märt Maasepp, abid Peeter Lainas ja Jaak Nõmmik.

Imaweres — wallawanem Jüri Kuusik, abid Eduard Wilt ja Reinhold Marder.

Kabalas — wallawanem Aleksander Lepik, abid Jaan Ilumäe, Hans Leis ja Bernhard Raadik.

Karksis — wallawanem Johan Palu, abid Johan Puusepp, Johan Wiira, Hans Kõiwa ja Johan Otlot.

Kõos — wallawanem Jüri Wain, abid Hans Sukk, Jakob Korts ja Aleksander Wares.

Kõpus — wallawanem Märt Meet, abid August Halme, Herman Roosi ja Julius Saluste.

Lustiweres — wallawanem August Tiiman, abid Jüri Keerem ja Paul Timusk.

Olustweres — wallawanem Jaan Wahtramäe, abid Jaan Wõsa, Theodor Koppel ja Peet Jürmann.

Paistus — wallawanem Hans Ulk, abid Mihkel Laarman ja Hans Karu.

Pajusis — wallawanem Hans Kaalep, abid Martin Ulp, Jaan Trulli ja Johannes Prits.

Põltsamaa wallas — wallawanem Ernst Alles, abid Paul Lettens, Nikolai Sander, Julius Mänd ja Jüri Kuik.

Raudnas — wallawanem Jüri Martinson, abid Tõnis Endre ja August Piir.

Rimmus — wallawanem Peeter Reiman, abid Oskar Taar ja Karl Alp.

Suislepas — wallawanem Herman Seemen, abid Paul Lõhmus ja Johan Nurm.

Taeweres — wallawanem Hans Waga, abid Jaan Nõmmik, Hans Jaeski, Jüri Tääker ja Peeter Kull.

Tarwastus — wallawanem Johan Rennit, abid Ants Tinn, Jaak Reinet ja Jaak Tamm.

Tuhalaanes — wallawanem Johan Pärtma, abid Hendrik Arus, Jaan Muni ja Johan Tiru.

Tänassilmas — wallawanem Hans Mikk, abid August Luppe ja Jaak Jaanre.

Wastemõisas — wallawanem August Stiim, abid Mihkel Moorats, August Womm ja Woldemar Mardi.

Wiljandi wallas — wallawanem Juhan Sumeri, abid Jüri Jams, Jaan Siilak, Jaan Jaanus, Jaak Suits ja Johan Johandi.

Wõisikus — wallawanem Leonid Laar, abid Oskar Parwet, Martin Suigussaar ja Eduard Essenson.

Nagu sellest näha on nende waldade wallawalitsuste koosseis jäänud pea muutmatuks, kus ei toimu wallapiirides suuremaid muudatusi, nii **Holstres, Imaweres, Kabalas, Kõpus, Olustweres, Paistus, Suislepas** ja **Tarwastus.** Üksikutes neis waldades on wähendatud waid wallawanema abide arwu, kui see on osutunud wajalikuks. Uusi isikuid endiste asemele nende waldade wallawalitsustesse ei astu.

Suuremaid muudatusi toimub loomulikult nende waldade wallawalitsustes, millega on liidetud rida teisi waldu wõi nende osasid. Uusi wallawalitsusi on püütud kujundada wõimalikult nõnda, et selles oleksid esitatud kõigi liitmisele kuulunud waldade esindajad. Suurema walla, mille ümber on liidetud rida teisi waldu, wallawanem wõi selle abi on määratud tawaliselt liidetud walla wallawanemaks ja wähemate waldade wallawanemad wõi nende abid temale abiks. Nii on määratud **Karksi** wallawanemaks praeguse Karksi walla wallawanem J. Paju ja temale abideks Polli wallawanem J. Puusepp, Põõgle wallawanem J. Wiira, Polli wallawanema abi J. Otlot ja H. Kõiwa Karksist, kes senini ei wõtnud osa wallawalitsuse töödest. Põltsamaa wallawanemaks on määratud praegune Wana-Põltsamaa wallawanema abi E. Alles ja temale abideks Adawere wallawanem Paul Lettens, Uue-Põltsamaa wallawanema abid Nikolai Sander ja Julius Mänd ning Wana-Põltsamaa wallawanema abi J. Kuik. **Wiljandi** wallas on määratud wallawanemaks praegune Wiljandi wallawanem J. Sumeri ja tema abideks Uue-Wõidu wallawanem Jüri Jams, Wana-Wõidu wallawanem Jaan Siilak, Pärsti wallawanem Jaan Jaanus, Uusna wallawanem Jaak Suits ja Sürgawere wallawanem Johan Johandi.

Ka teistes uutes waldades on saanud wallawanemaks ühe liidetawa walla wallawanem wõi selle abi. **Lustiwere** wallawanemaks on määratud Lustiwerega liituwa Kurista walla wallawanem August Tiiman ja tema abiks jääwad praeguse Lustiwere abiwallawanem Jüri Kerem ja Paul Timusk Lustiwerest, kes senini ei kuulunud wallawalitsuse koosseisu. **Tuhalaane** wallawanemaks jääb praegune Tuhalaane wallawanem J. Pärtma, kuna Tuhalaanega liituwa Kärstna walla abiwallawanem Henrik Arus jääb temale abiks ja samuti Kärstna wallawolikogu liige Jaan Muni. Üks wallawanema abidest — Johan Tiru on samal kohal ka praeguses Tuhalaane wallawalitsuses. **Wõisiku** wallas, mis moodustub praegusest Wõisiku ja Soosaare wallast, jääb wallawanemaks praegune Wõisiku wallawanem L. Laar ja tema abideks on praegune Wõisiku wallawanema abi Osk. Parwet ja Soosaare wallawanema abid Martin Suigusaar ja Eduard Essenson. **Raudna** wallas, mis moodustub Heimtali, Puiatu ja Päri waldade liitumisest saab wallawanemaks Puiatu wallawanem Jüri Martinson, kuna tema abideks jääwad Heimtali wallawanem Tõnis Endre ja Päri wallawanem August Piir. Kaarli wallast ja Uue-Kariste, Wana-Kariste, Pornuse ja Heimtali walla osadest moodustuwas **Rimmu** wallas asub wallawanema kohale praegune Kaarli wallawanem Peeter Reiman, tema abidest on Oskar Taar Kaarli abiwallawanem ja Karl Alp Uue-Kariste wallawanem.

Kus on kuulunud suuremate waldadega liitmisele üksikute teiste waldade osi, jääl on määratud ka uude wallawalitsusse liidetud wallaosade esindajaid. Nii on määratud Taewere wallawanema abideks Wastemõisa wallawanem Jüri Tääker ja Sürgawere wallawanema abi Peeter Kull, kuna Taewere saab juurelõikeid Wastemõisast ja Sürgawerest. Suure-Kõpu Metsküla esindajana, mis liitub Wastemõisaga, astub Wastemõisa wallawanema abi kohale praegune Suure-Kõpu wallawanema abi Woldemar Märdi. Rutikwere wallawanema abi Johannes Prits on määratud Pajusi wallawanema abiks, kuna osa Rutikwerest liitub Pajusiga ja Soosaare wallawanem J. Korts Kõo wallawanema abiks, sest osa Soosaarest kuulub Kõoga liitmisele.

Uued wallawalitsused, nagu tähendatud, astuwad ametisse kuu aja pärast — 1. aprillil. Wahepeal uued wallawalitsused tutwuwad olukorraga, awaldawad oma seisukohti walla eelarwe koostamisel jne.

Ühes praeguste wallawalitsuste ja wallawolikogudega lahkuwad ametist 1. aprillil ka praegused wallasekretärid ja teised walla kantselei tööjõud. Uute sekretäride ja walla kantselei tööjõudude kohalemääramine toimub käesolewa kuu kestel.

Ka perenaine
võib omada pehmeid ja valgeid käsi, kreemitades neid igapäev Niveaga. Sisaldades euceriiti tungib Nivea-kreem sügavalle nahasse ja säilitab naha pehme ja nõtke.
Kreem: Kr. o.30—1.20
NIVEA KREEM
W. MEHKS TALLINN

Maavolikogu koosolek 10. märtsil

Maawanem otsustas Wiljandi **maawolikogu järjekorralise koosoleku kokku kutsuda reedel, 10. märtsil. Koosolek algab kell 10. Päewakorras on:**

1) Maakonnaseaduse § 34 korras wastu wõetud otsuste ettekandmine, 2) Maawalitsuse juures asuwate komisjonide liikmetele tasude määramine, 3) Maawalitsuse ja tema asutiste ametnike ja teenijate koosseisu muutmine ja täiendamine, 4) Maawalitsuse 1938.-39. a. lisaeelarwe nr. 2, 5) Maawalitsuse teedekapitali 1938.-39. a. lisaeelarwe nr. 2, 6) Lasteabirahade määramise otsuse täiendamine, 7) Wõisiku warjupaigas peetawate hoolealuste ülalpidamise tasunormide reguleerimine, 8) Karksi Emade ja Rinnalaste nõuandla põhikirja wastuwõtmine, 9) Maawalitsuse poolt ülalpeetawates koolides õppemaksude määramine, 10) Maawalitsuse 1939.-40. a. eelarwe, 11) Jaoskonna terwishoiuarstide tegewuspiirkondade ümberkorraldamine, 12) Jaoskonna terwishoiuarstide ja ämmaemandate tasunormid, 13) Weterinaararstide tegewuspiirkondade ümberkorraldamise kawa, 14) Suure-Jaani linna administratiiwpiiride muutmine, 15) Waibla suwituskoha piirkonna määramine, 16) Maawalitsuse teedeosakonna personaali natuuras antawa palga rahalise wäärtuse hindamine, 17) Maakonnaomawalitsuse omanduseks antud maakohtade hindamine, 18) Imawere walla palwe laadapäewade muutmise asjas, 19) Lõbustusmaksust wabastamise palweb.

Vargus Puiatu vallas

Puiatu wallas Tohwre talus elaw Irene Rosi kaebas politseile, et tema talu lukustatud jahuweskist on ära warastatud wõõraste poolt sinna jahwatamiseks toodud 200 klg rukkeid ja 100 klg segawilja teri. Kogu ahju 50 krooni.

Lahkhelid Holstre tuletõrjes

Esitati kaebused tuletõrjejuhtidele ja politseivõimudele ühingu juhatuse tegevuse kohta. — Kas Holstre tuletõrjes harrastatakse „kõrtsikultuuri?“

Holstre wabatahtlikus tuletõrje ühingus on wiimastel aastatel ilmnenud lahkhelisid, mis käesolewaks ajaks on arenenud niikaugele, et paarkümmend ühingu liiget neil päewil on esitanud ühingu juhatuse tegewuse kohta kaebuse tuletõrje Wiljandi diwisjonipäälikule ja kaebusest ärakirja Wiljandi politseikomissarile, paludes analüüsimisele wõtta juhatuse tegewuse, milles Esitatud kaebuses palutakse diwisjonipäälikut nähakse ebaseaduslikke momente. korraldust, et rewideerimisele wõetaks ühingu juhatuse tegewus ning ühingu asjaajamine ja arwepidamine, kuna allakirutajate, ühingu liikmete arwates kõiki asju polewat aetud seadusepäraselt ja warandusi walitsetud õieti. Edasi märgitakse, et seoses praeguse juhatuse poolt ühingu waranduse kasutamise küsimusega tuleks selgitamisele wõtta Holstre tuletõrje ühingule weoauto ostmise ja selle müümise küsimus. Samuti olewat tume lugu auto tagawarakummi kadumisega. Ka pidudel korraldatud einelaua kassa näidanud wahest puudujääki, mida ei saawat pidada kuidagi loomulikuks nähteks. Kaebuses märgitakse, et juhatuse käitumine liikmete suhtes olewat kodukorra wastane. See olewat ilmnenud eriti terawalt wiimasel pääkoosolekul, 29. jaanuaril, kus ühingu kirjatoimetaja lausunud, et „mis meie teeme, see on ka tehtud!“ Kui pääkoosolekul nõutud häältelugejate walimist, sähwanud koosoleku juhataja ühele liikmele: „Kas sa arwad, et ma ise wiieteistkümneni lugeda ei oska, wõi?“ Häältelugejad jäänudki walimata.

Edasi on kaebuses öeldud:

„Praeguse olukorra kohta ühingus arwame lõpuks, et wäärnähted juhatuse tegewuses, millele eelpool teie tähelepanu oleme juhtinud, on tingitud päämiselt liigsest alkoholitarwitamisest, mis kaasa on toonud ühingu liikmete killunemise. Ühelpool asub juhatus, kes pooldades kõrtsikultuuri, koondab oma ümber wiinamehi, kelle abil wiib läbi omakasupüüdlikke otsuseid, teisel pool need liikmed, kellel ühingu häälekäik ja edu on südame lähedal.“

Palutakse siis ühingu siseemist elu ümber korraldada sellaseks, et iga liige tunneks end täieõiguslikult osalisena ühingus, ning wõiks rahuliku südamega kaasa töötada ühingu hüwanguks.

Nagu Holstre tuletõrjujate pere ringkonnist ligemalt kuuldub selle kaebuse kohta, on sisetüli ühingus päämiselt põhjustanud ühingu juhatuse ebaõnnestunud autoostu-operatsioon. Holstre tuletõrje ühing ostis 1936. a. suwel päälinnast poolpiduse weoauto, mille eest maksti 1100 krooni. Masin „streikis“ aga alatihti ja üksainus kord saadi meeskond sellega sõidutada tuleõnnetuse kohale. Möödunud suwel müüdi sama auto 200 kr. eest. Bensiini ja remondikulud juure arwatuna olewat see weoauto ühingule „külge teinud“ ümmarguselt 1500 kr. Siis kadunud autol weel tagawarakumm, mis wäärt 200 kr. ümber, kuna kumm olnud päris uus. Autokumm toodi Wiljandi leiubüroosse ja leidja nõudis seaduses ettenähtud leiutasu eseme wäärtusest — 60 kr. Ühingu juhatus polewat aga seda raha suwatsenud leidjale maksta ja nii müüdud autokumm politseioksjonil hoopis wäikese hinna eest.

Need ja teised põhjused ongi nüüd kutsunud esile eeltoodud kaebuse esitamise.

Holstre piimaühingu pääkoosolek

Ühing töötab edukalt. — Kaseiini valmistamist ei peeta tulutoovaks

Kesknädalal peeti Holstre piimaühingu korraline aasta pääkoosolek, mida juhatas E. Aasnurm, protokollis H. Jaanusson.

Ettekantud 1938. a. tegewusaruandest nähtub, et piimaühing möödunud aastal on tegutsenud edukalt. Aasta jooksul toodi piima kokku 1.087,031 kg, millest esimese klassi kuulus 42,81 protsent. ja teise klassi 42,43 protsent. Sellest piimahulgast töötati ümber wõiks 1.086,078 kg, kusjuures walmistatud wõikwantum oli 45.049,9 kg ja toorkaseiini hulk 19.390 kg. Piima eest maksti piimatootjatele kokku 71.311,70 kr., seega 1 kg piima keskmiseks hinnaks oli 6,56 senti. Wõi müügist saadi 79.238,08 kr. ning kaseiini müügist 2.920,37 kr. 1. ja 2. klassi piimatootjatele saadi „Wõieksporbist“ preemiaid 725,89 kr. ja juhatusele 72,58 kr.

Aruandest nähtub weel, et ühingu läbikäik ja arwete seis oli aasta lõpul tasakaalus 80.180,84 kr. Tegewusaasta edukust kriipsutab alla piimatoojate arwu kaswamine. Puhastulu on saadud tegewusaastal 1.374,96 kr.

Tegewusaruanne ja rahaline aruanne kinnitati pääkoosoleku poolt ükmeelselt. Mõningaid muudatusi wõeti ette aga juhatuse poolt esitatud puhtakasu jaotamise kawas. Nii määrati tagawarakapitaliks 1.045,96 kr., osakasuks 129 kr., toetusteks juhatuse käsutusse 200 kr., koorejaama juhatajale preemiaks 50 kr. ja koosolekute pidamise kuludeks 30 kr.

1939. a. eelarwe, mis tasakaalustatud 11.200 kroonil, kinnitati esitatud kujul. Koosolekul kaaluti kaseiiniwalmistamise lõpetamise küsimust. Leiti, et kaseiini odawa hinna tõttu on wäljamaksud piimatoojatele wäiksed ja seega kaseiini walmistamine osutub wähetasuwaks. Seepärast pääkoosolek otsustas kaseiini walmistamise lõpetada. Juhatusest walimiswanuse järele wäljalangenud H. Kahu waliti tagasi, kuna juhatuse liikme asemikuks waliti J. Järw. Rewisjonikomisjon waliti tagasi endises koosseisus: A. Sari, E. Aasnurm, P. Kibe.

Läbirääkimiste all peeti soowitawaks, et wõi kwaliteedi maksudest saadud summa 800 kr. ulatuses ära kasutataks ühingu liikmete karjalautade korraldamiseks, päämiselt karjalautade seesmiseks lupjamiseks.

Lahmuse algkool osaliselt suletud

Suure-Jaani jaoskonnaarsti dr. Hendre korraldusel suleti 27. weebruarist kuni 6. märtsini Lahmuse algkooli 1. ja 4. klass õpilaste massilise haigestumise tõttu mumpsi ja teistesse külmetushaigustesse. Wiimastel päewadel puudus 1. kl. õpilasi koolist 52 protsenti ja 4. kl. õpilasi 71 prots.

Suure-Jaani liiklemismäärus kinnitati

Teedeministri otsusega on kinnitatud Suure-Jaani linna liiklemismäärus. Tähendatud määrus wõeti Suure-Jaani linnawolikogu poolt wastu 23. jaanuaril k. a.

Ka raudteejaamade nimede muutmine kaalumisel

Raudteetalitus on pöördunud maawalitsuse poole järelepärimisega, kas on Wiljandimaal wajalik ümber ristida üksikuid raudteejaamu. Nimelt peab raudteetalitus soowitawaks, et iga raudteejaam kannaks wõimalikult sama walla nime, mille piires ta asub. See wäldiks wõimalikke arusaamatusi asjaajamisel. Nii wõiks tulla Wiljandimaal kaalumisele Loodi ja Kaarli jaamade ümberristimine, — Loodi jaam Paistu jaamaks ja Kaarli jaam Rimmu jaamaks. Waewalt aga on see wajalik ja otstarbekohane.

Endise magasiaida varemed lammutamisele

Möödunud nädalal asuti Mustla linnawalitsuse korraldusel lammutama endist Tarwastu magasiaita, millest olid säilunud ainult müürid, mis ei olnud kuigi suureks ehteks Tarwastu kihelkonnast langenute mälestusmonumendile. Müüri lammutamisest saadud kiwid leiawad tarwitamist Mustla linna algkooli ehitamisel. Wiimast koolimaja tahetakse püstitada majanduslikul teel.

Lammutatud müüride asemele ümber mälestussamba kawatseb Mustla linnawalitsus istutada ilupuid ja põõsaid, nii et pikema aja jooksul kujuneb mälestussamba ümbrus üheks kenamaks paigaks.

Suure-Jaani elekter

Suure-Jaani linna elektritarwitajail on wiimasel ajal tulnud üle elada ebameeldiwaid olukordi, mistõttu poleks ülearune sellest siinkohalgi mõni sõna ütelda.

Möödunud wabariigi aastapäewal, kui ringhäälingu kaudu wõimaldus kuulda raadio teel Tallinnast Wabariigi 21. aastapäewa saadet, ei olnud suure-jaanlastel seda wõimalust sel lihtsal põhjusel, et elektrijaam ei töötanud. Ka harilikel pühapäewil ja pühade ajal keskpäewal ei tööta elektrijaam.

On kuulda soowe, et suurtel pühadel peaks elektrijaam töötama keskpäewal, niisamuti ka hommikul pärast kella kahetsat, millal ollakse huwitatud raadiokuulamisest. Harilikel pühapäewil piisaks ka sellest, kui elektrijaam töötaks pärast kella kahetsat.

Weel teeb tuska see, et õhtul kell 11 kustub tänawawalgustus, mille järele tänawatel walitseb pilkane pimedus. **Üks elektritarwitaja.**

— Ta on minu õemees, sõnas Dawid.

— Tore, tore! hüüdis Malcolm. — Tõepoolest tore! Wahwa poiss, see Grewil. Olen temaga küllalt mänginud golfi ja alles hiljuti kohtasin teie wõluwat õde Biarritzis. Õnnetul kombel pidin ma sõitma Londoni. Wäga halb ümbrus sellel aastaajal — täiesti wälja surnud! Mul on kohutawalt kahju, Karis, ma ei aimanudki, et istute mr. Brightiga. Muidu oleksin teilt palunud wäikese foksi.

— Täna õhtul ma ei tantsi, wastas Karis. — Mul pole tuju.

— Noh, sõnas siis Malcolm, — terwitage siis, mr. Bright, oma armulist õde ja tema meest. Soowin mr. Grawilile palju õnne poliitiliseks karjääriks. Weel kord tore poiss see Grewil! Biarritzis oli ta kaunimaks meheks. Nägemiseni, Karis!

Ja elegantsel kõnnakul kadus Malcolm lähema nurga taha.

Karis waatas weidi järelmõtlikult oma ette.

— Kes see oli? küsis Dawid.

— Mõni aeg tagasi sain temaga tuttawaks.

— Näib, nagu oleks ta teile hää sõber.

— Oo ja, wastas Karis ükskõikselt. — Teie teate ju, minu kutse annab sageli wõimalusi tutwuste sõlmimiseks. Kuid need tutwused tähendawad tawaliselt wähe. Iga säärane tutwustatu peab end ülal, nagu oleks mõni intiimne sõber.

Karis waikis mõne minuti ja sõnas siis:

— Mul on pääwalu.

186

— Teie ei tunne ennast hästi? küsis Dawid. — Tahate minna koju?

Nad istusid juba kaks tundi teineteisega. Dawid muutus närwiliseks ja tundis teatawat kergendust, kui wõis minna garderoobi.

Kulus tükk aega, enne, kui nad said auto.

Nad sõitsid koju. Kui auto pöördus Upper Brook Streetile, laskis Karis äkki pää käte wahele. Auto peatus Dawidi maja ees.

Dawid kummardus, et waadata, miks Karis langetas pää. Kuid sekund hiljemini ta tundis Karisi suudlust enda huulil.

— Oo Dawid, Dawid, ma ei wõi sind enam kunagi näha! hüüdis ta pärast seda.

Ja weel sekund hiljemini leidis Dawid ennast tänawal seismas.

Auto weeres öösse.

4. päätükk.

Dr. Bright polnud oma uurimuses leherohelise üle jõudnud kuigi kaugele. Mida enam ta looduse saladustesse sukeldus, seda salapärasemaks ja keerulisemaks näis kõik muutuwat. Kuid ometi oli see tõhus töö, mis hoidis mõtteid koos ning dr. Bright tundis end oma uurimuste juures kõigitt õnnelikuna.

Kui ta sai Dawidilt kirja palwega, muretseda talle uut ülikonda, otsustas ta kohe sõita Londoni

187

et kuna ta oli osalt poja pärast tulnud Londoni, pidi ta ka teada saama, mida Dawid päris teeb.

Niipea, kui isa lahkus toast, istus Dawid kirjutuslaua taha ja kirjutas järgmise kirja:

Armas Karis!

Minu isa tuli Londoni. Ärge kutsuge mind, palun, mitte wälja enne, kui olen teatanud. Ta kawatseb jääda paariks päewaks. Mõelge waid … kui piinarikkad on need päewad!

Ikka Teie
Dawid.

Ja jooksis otsekohe nurgal-olewa postkasti juure, kuhu heitis kirja.

Pärastlõunal wedas dr. Bright oma poja Carlton Club'i, kus jõi ise teed ja Dawidile ostis paar klaasikest piima. Siis külastas ta koos pojaga Wigmore Streetil asuwat apteekrit, kes oli doktori wana sõber. Ja tundide wiisi pidi waene Dawid kuulama, kuidas kõneldi wõimatult igawatest teaduslikest asjadest.

Mary köögitüdruk wõttis kõik osawuse kokku, et rahuldada kahte taimetoitlast. Ning dr. Bright leidis köögitüdrukuga põhjuse kaua kõneleda taimetoidu köögi üle. Ühtlasi kiitis ta Potman's Heathi.

— Boorman on hää aednik, kuid kahjuks ei oska ta lahti saada muruussikestest. Ussimürk, mida

190

ta ostab, on lihtsalt pettus — aga pärast

iga asi selge pettus.

Siis kõneles ta Dawidiga Dorast.

— Tema isa on wäga haige. Ma arwan, see wana, hää mees aegamööda libiseb hauda. Doraga on midagi korrast ära. Ta purustas tosina taldrikuid portsellanserwiisist. Siis kõneleb, et peab minema isa juure. Mida hakkame küll pääle, kui kaotame Dora? Jälle otsida uut tüdrukut! Kuid kõik teenrid, keda palgatakse pärast sõda, on seda wäärt, et nad kõlgutada wõlla!

— Läheb siis Dora oma isa juure Nowedene'i? küsis Dawid.

— Ta tahab minna, kuid ma pole teda weel minema lasknud.

— Aga kui ta isa sureb?

— Noh, iga inimene peab ju kord surema. Kui wanamees sureb, pärib Dora muidugi tema wäikese majakese ja müüb selle maha. Siis tuleb ta wast meie juure tagasi — mul pole midagi selle wastu. Ta on tubli inimene, kas sa ei leia?

— Wäga tubli inimene, kinnitas Dawid.

Warsti pärast seda hakkas Dawid tõsiselt kõnelema oma uurimustest. Ta pidas terwe loengu taimekeemiast ning sääljuures silmitses kiindunult keset lauda hõbewaagnal lebawat puuwilja. Dawidi silmad sel ajal aga ekfisid piinatult mööda toanurki.

Kui doktor Bright wiimaks oma ettekande lõpetas, istus Dawid kahwatult ja wäsinult toolil ja

191

VILJANDI UUDISEID

Kergendusi kutse omandamiseks

Väljatöötamisel seaduseelnõu, mis annab wõimaluse pääseda tööstusõpilastekooli 4-kl. algkooliharidusega noortel

Wiljandi tööoskusametis kui ka teistes linnades on mitmel korral ette tulnud juhtumeid, kus ei ole saadud kutsetunnistust wälja anda tööstusõpilastele, kellel wähem kui 6-kl. algkooli haridus. Nimelt näeb seadus ette, et kutsetunnistust saab wälja anda ainult neile, kes omawad wähemalt 6-kl. algkooli hariduse, samuti ei luba seadus astuda wähema kui 6-kl. algkooli haridusega noori tööstusõpilaste kooli. Kuid seadus ei keela tööstusettewõtjaid pidada õpilasi, kellel on wähem kui 6-kl. algkooli haridus. Nii on paljudes tööstusettewõtetes õpilasi, kes on algkoolis läbi teinud ainult 4 klassi. Sellised noored on asetatud wäga täbarasse olukorda. Tööstusõpilasena tuleb neil teatawa tähtaja järele omandada õppinud töölise kutse, kuid seda neile ei wõimalda seadus. Ilma kutsetunnistuseta nad aga töötada ka ei saa. Sellest keerdsõlmest on nii mõnelgi noorel muidu wõimata wälja pääseda, kui tuleb tagantjärele hakata algkoolis käima, kuigi nad oma tööalal ilma selletagi küllalt tublid on.

Haridusministeerium on nüüd algatanud üllalt tähendatud seaduse muutmist. On koostatud seaduseelnõu, mille ärakiri on saadetud ka kõikidele tööoskusametitele. Wiljandi tööoskusamet on selle juba läbi waadanud ja sellega täiel määral ühinenud.

Seaduseelnõu juurde on lisatud ka nõuded eelhariduse kohta üksikutel tööaladel. Nii on ette nähtud, et ehituspuusepa, korstnapühkija, kingsepa, sepa, aedniku ja mõningatel wäiksematel tööaladel saab kutseeksamile walmistuda juba 4-kl. algkooliharidusega tööstusõpilane. Neal aladel nõutakse 5-kl. algkooliharidust, kuna 6-kl. algkooli nõutakse waid elektrotehnika, graafika (trükitöö) j. t. sellesarnastel aladel. Juuksetööstuse kutsetunnistuse omandamiseks peab olema wähemalt 5-kl. algkooliharidus.

Arwatakse, et nimetatud seaduseelnõu leiab üldist hääkskiitmist ja sellega muutuks paljudel noortel tööõppimine palju kergemaks.

Auto põles rabateel

Neil päewil juhtus Uue-Wõidu walla piirides linnale kuuluwa turbaraba sissesõidu teel õnnetus weoauto W-379-ga. Linna turbarabas tööde ettewõtja Kuuske sai linnalt õiguse wedada rabast turbalõikamiselt säilunud jääneid, kände jne. Kuuske wõttis äraweedamiseks Elmar Uusrandile kuuluwa weoauto W-379. Kui koorem turbarabas oli weoautole wisatud, algas mööda konarlist turbaraba sissesõidu teed rabast wäljasõit. Umbes paarsada meetrit rabast wäljas külawahelisel teel läks weoauto rool rikki ja kraawisõit oli paratamatu. Õnneks oli kiirus wäike ja juhiruumis wiibijate Uusrandiga, kes juhtis ise autot, ja ettewõtja Kuuskega õnnetust ei juhtunud. Mootor sai aga kannatada ja bensiin woolas juhtmetele ja plahwatas põlema. Uusrand ja Kuuske suutsid juhiruumist, kuhu leegid tungisid, wälja hüpata. Kuna ligem elamu asus poole kilomeetri kaugusel ja ühtegi inimest polnud wõimalik tuld sumbutama saada, püüdsid weoautos sõitnud autoomanik ja ettewõtja tuld omal jõul kustutada. Põlewa bensiini ja juhiruumis leegitsewale polstrile wisati wana palit pääle ja ühtlasi pilluti igasugust muud prahti kustutamiseks juhiruumis wõimust wõtwatele leekidele. Lõpuks õnnestuski tuld sumbutada. Ära põles weoauto esiots juhiruumiga, kuna weoauto platworm jäi tulest puutumatuks.

Kui tuli oli kustutatud, teatati õnnetusest telefoniteel Wiljandi ametiwõimudele. Neljapäewal käis õnnetuskohal kindlustusseltsi esindaja koos asjatundja ja politseiga ülewaatust toimetamas. Põlenud weoauto jäeti pärast õnnetust samasse asendisse, nagu ta kraawi sõites jäi. Nagu esialgne juurdlus näitas, on tegemist puhtakujulise õnnetusega. Häwinenud weoauto oli wana, ta oli kindlustatud 600 krooni eest, kuid tegelik wäärtus ja kahju ületab kindlustussumma. Nagu asjatundja esialgsel ülewaatusel konstateeris, wõis rooli rikke tagajärjel kraawisõitnud weomasina mootoris bensiini sattuda juhtmetele, samuti mootori käimisest tekkida sädet wäljawoolanud bensiini süütamiseks.

Linna apteegi abijuhatajaks E. Karu ja rohuteadlaseks H. Silk

Linna apteegi senine abijuhataja hr. Tarien lahkus oma kohalt 1. märtsil, asudes Petseri apteegi juhataja kohale. Linnawalitsus määras tema asemele linna apteegi abijuhatajaks sama apteegi rohuteadlase prl. E. Karu, kuna rohuteadlase wakantsele kohale waliti rohuteadlane Herman Silk. Prl. E. Karu on linna apteegis teeninud omal senisel kohal üle nelja aasta. Rohuteadlane H. Silk lõpetas ülikooli käesolewal aastal. Ta on pärit Holstrest, lõpetanud gümnaasiumi Wiljandis ja teeninud warem mitmes apteegis, ka Wiljandis linna apteegis praktikandina.

Täna ja homme Viljandis tuletõrjekursused

Tuletõrje Wiljandi diwisjoni korraldusel algawad täna hommikul kell 9 Wiljandis „Põllumeeste Kodu" saalis tuletõrjujate kursused, millest wõtab osa üle 150 mehe. Kursused jätkuwad homme ja nende lõppedes on ette nähtud katsed, mis kestawad kuni pühapäewa õhtuni. Suurem osa kursuslastest on Wiljandi tuletõrjediwisjonist, kuna maatuletõrjeühingutest on osawõtjaid paarikümne ümber.

Kursuste kawas on ette nähtud kõik tuletõrjetöösse puutuwad õppealad, nagu seadused ja määrused, tuletõrje juhtimine, tuletõrje riistad, päästeriistad ja päästetööd ,tuletõrje taktika, gaasikaitse ja kahjutule põhjused jne. Suurt tähelepanu on pühendatud ka riwile. Lektoriteks kursustel on tuletõrje korpuse instruktorid M. Saari ja F. Kuljus.

Õppetunnid algawad nii täna kui homme kell 9 hommikul ja kestawad paaritunnise lõunawaheajaga õhtul kella wiieni. Wiimastel tundidel homme õhtul wõetakse läbi taktikalisi harjutusi, kus muuhulgas toimub ka praktiline tulekustutamine, tuleõnnetuste abistamine jne.

Katsed korraldatakse nii, et neid saawad esmajärjekorras sooritada maatuletõrjujad, et neil oleks wõimalik kiiremini tagasi kodukohta sõita.

Viljandimaa tuletõrjejuhtidele Leedu tuletõrje aumärgid

Eesti Tuletõrje Liidu kaudu saabus tuletõrje Wiljandimaa brigaadi ülemale Jaan Rebasele Leedu Tuletõrje 1. liigi teenetemärk ja brigaadiülema abile Ewald Konnole Leedu Tuletõrje ohwitseride 2. liigi teenetemärk, millised olid saadetud kahe sõbraliku maa tuletõrje südamliku wahekorra ja pooleho iu tähiseks. Märgid anti üle ilma erilise tseremooniata.

Viljandi tööoskusametis lõpevad järjekorralised kutseeksamid

Täna lõpewad Wiljandi tööoskusametis järjekorralised kutseeksamid, mis kestsid täpselt kuu aega. Eksamitel käis üle 70-ne kutsetaotleja. Eksamitulemused pole weel kokku wõetud, kuid kuuldawasti on need annud üldiselt häid tulemusi. Hinnangud wõetakse kokku tööoskusameti nõukogu koosolekul, mis toimub neil päewil. Kutsetunnistuste wäljajagamine toimub arwatawasti 19. märtsil.

Tallinna eralendurite seikluslend

Esmaspäewal maandusid Wiljandi aerodroomil Tallinna eralendurid Pitka ja Piller Eesti Aeroklubi lennukil. Nad olid Tallinnast alustanud ringlendu üle Lelle, Põltsamaa ja Rakwere Tallinna tagasi. Tiheda udu tõttu osutus aga ringlennu teostamine raskeks. Lelles osutus juba udu niiwõrd paksuks, et edasilend osutus riskantseks. Jätkates lendu tihedas udus, otsustasid lendurid maanduda Wiljandis ja oodata siin ilmastikuolude paranemist. Kuna aga udu püsis ka paaril järgmisel päewal, siis said lendurid Wiljandist sõita Tallinna tagasi alles kolmapäewal.

Saksa maadlejad tulevad märtsi lõpul

Teatawasti sõlmis spordiselts „Tulewik" kokkuleppe Ida-Preisi maadlusmeeskonnaga klubiwõistluse pidamiseks Wiljandis. Selle järele pidid sakslased tulema Wiljandisse 28. weebruaril. Kuna osa Saksa maadlejaid aga enne seda haigestus, siis palusid sakslased wõistluse edasi lükata. Hilisemate läbirääkimiste järele teostuks wõistlus nüüd alles käesolewa kuu lõpul, arwatawasti 26. märtsil.

Wiljandisse külaskäigu teinud Riia LAS maadlusklubi kutsub „Tulewiku" meeskonda omakorda wastukülaskäigule Riiga. Lätlased soowisid wiljandlasi wastu wõtta juba homme, kuid et samal ajal toimuwad meil Eesti meisterwõistlused maadluses, siis tegi „Tulewik" ettepaneku wõistlus pidada 19. märtsil.

Raskejõustiklased esivõistlustele

Laupäewal ja pühapäewal peetakse Tallinnas ja Tartus Eesti meisterwõistlusi kreeka-rooma maadluses ning Pärnus meisterwõistlusi poksis B klassile. Kõikidele nimetatud wõistlustel otsustas oma wõistlejaid saata ka Wiljandi spordiselts „Tulewik". Tallinna sõidawad Wiljandist Matt Maiste (kärbeskaal) ja Hans Holland (keskkaal) ning Tartu Aleksander Kukk (sulgkaal), Johannes Wiira (kergekeskkaal) ja K. Orumets ning K. Rechlin (poolraskekaal). Nimelt peetakse meisterwõistluste kärbes-, kerge-, kesk- ja raskekaaluwõistlust Tallinnas, kuna sulg-, kergekesk- ja poolraskekaaluwõistlus Tartus. Poksiwõistlustele Pärnu sõidawad kergekaalus H. Osoling ja kergekeskkaalus A. Walgla.

Vastlalaadal oli elav kaubitsemine hobustega

Teisipäewal Wiljandis peetud wastlalaat ei kujunenud nii rahwarohkeks, kui seda on wastlalaadad tawaliselt olnud. Selles oli süüdi arwatawasti asjaolu, et laat juhtus parajasti palwepäewaeelsele päewale, millal igalpool walitses teataw laupäewa-meeleolu. Kuigi wärske lume tõttu oli maalt wõimalik linna pääseda ka regedega, kogunes maarahwast linna mitu korda wähem, kui hiljutisel küünlalaadal. Kuid sellegipärast walitses laadal wõrdlemisi elaw kaubitsemine, eriti hobustega. Hobuseid oli müügile toodud rohkesti. Tööhobustest küsiti keskmiselt 250—350 krooni, kuna mõnest üksikust eriti häälst hobusest küsiti ka 500—600 krooni. Hobusepasside ümberregistreerimise kontori andmetel müüdi ümmarguselt 150 hobust. Nagu see kewade lähenedes tawaline, oli laadal rohkesti weel wankreid ja puunõusid.

Autobusejaama küsimus linnapää seletuses

Volikogus antud seletus jätab selgusetuks paljud autobusejaama üleviimise aktsiooniga ühenduses olevad küsimused. — Miks ei kutsutud kaasa maavalitsust ja liinipidajaid? — Kas uue laenu tegemine omnibusejaama ehitamiseks on praegu soovitav, kus linnal teostamata palju hädavajalisemaid ülesandeid

Wiimase linnawolikogu koosoleku esimeseks päewakorra punktiks oli linnapää seletus linna asjus. Kuna ühes teiste wolikogu koosoleku materjalidega selle seletuse kohta linnawolinikele mingisuguseid andmeid saadetud ei olnud ja linnapää ka ajalehtedele midagi enne selle kohta rääkida ei tahtnud, siis tunti selle seletuse wastu elawat uudishimu. Enamuse arwamine kaldus sinna poole, et linnapää annab nähtawasti wolikogule ja awalikkusele põhjalikuma ülewaate uue maja ehitamisest ja eriti linna esinduslokaali sisustamisest, sellega ühenduses olnud kuludest ning maja ja restorani loodetawatest tuludest, lükates kindlate kalkulatsioonide waral ümber kõik kahtlused selle ettewõtte mittetasuwusest. Seda ootust põhjustas weel ka asjaolu, et linnapää uue esinduslokaali ametliku awamise kooswiibimisel kõneles küll hotell-restorani saamisloost ja neist linnawalitsuse arwates tungiwatest põhjustest, mis selle lokaali asutamist olewat tinginud, kuid seejuures jättis kõrwale kõik arwud ja ei puudutanud tasuwuse küsimust.

Linnapää walmistas aga kodanikele pettumuse, jättes oma seletuses puudutamata ülaltähendatud küsimuse ja rääkides omnibusejaamast, mida ei saa pidada linna otseseks huwiobjektiks. Linnapää oma seletuses kõigepäält kõneles praegusest autobusejaama asukohast ja selle suurusest, jättes aga targu nimetamata, kuidas see jaam tema praegusele kohale sattus ja kas linnawalitsus oli omal ajal selle poolt wõi wastu. Edasi linnapää rääkis sellest, kuidas omnibusejaamale uue asukoha otsimine on üles kerkinud ja milliseid samme on linnawalitsus selles asjas astunud. Ta ütles, et tema koos saatkonnaga käinud selles asjas ka teedeministri juures. Saatkonda kuulunud ka linnawolinik Simon. Kuna linnawolikogu selles küsimuses alles nüüd esmakordselt informeeriti, siis oli wõimata, et linnawolikogu oleks hr. Simoni saatnud oma esindajana Tallinna. Nähtawasti kuulus R. Simon delegatsiooni koosseisu mõnesuguste teiste ülesannete ja huwide põhjustusel. Kui linnapää soowis selle delegatsiooni koosseisus näha mõnda linnawolikogu liiget, miks walis ta siis just R. Simoni? Kas seepärast, et R. Simonil on tekkinud ehituskrunt just kawatsetawa autobusejaama juure? Paistab, et kui tarwis oleks olnud wolikogu esindajat, siis wolikogu ise selle oleks pidanud walima. Kui aga asi oli nii kiire, et wolikogus seda asja arutada ei oleks saadud, siis oleks loogiliselt arusaadaw olnud, kui delegatsiooni oleks kuulunud Wiljandi linna esindajana Riigiwolikogus — linnawolinik E. Konno, kellel kui rahwasaadikul oleks olnud rohkem kaalu.

Selle asja juures jääb aga weel paljugi arusaamatuks ja selgusetuks. Näiteks kas wõi see, et linnawalitsus pole pidanud tarwiliseks selle asja arutamiseks ja otsustamiseks nõu pidada ja kaasa kutsuda maawalitsust ja autoliinide pidajaid, keda autobusejaama küsimus mitte wähem ei huwita kui linnawalitsust.

Seletusest selgus, et organisatsioonid, kes pooldawad autobusejaama ehitamist, näeks häämeelega, et kui riik ei saa praegu ehitada, siis peaks linn selle ehitama, kuid kuludest ütlewad need organisatsioonid ennast lahti. Kõigil on ju teada linna rahaline seisukord ja sellest saab järeldada, et autobusejaama ehitamine wõib teostuda ainuüksi laenude abil. Kuid meile näib, et linna poolt uue 100.000 kroonilise laenu tegemine seks otstarbeks on linna kodanikkude enamuse seisukohalt lubamatu. Päälegi on lahendamata palju pakilisemaid linna otseseid ülesandeid nagu seda on haiglate ja koolide, ning kus hädasti linna abi waja ja see ka on õigustatud: teatri, spordihoone jne. küsimused. Edasi kerkib üles kulude katmise küsimus. Linn ei taha ega wõi oma kanda wõtta kulusid, nagu see ka seletuses öeldud, kuid kes siis kannab need suured kulud, mis laenu intresside, korrashoiu, remondi jne. näol kanda tulewad? Waewalt teeb seda riik. Ainukesena jääwad üle autoliinipidajad, kes loomulikult omakorda weeretawad need sõitjate pääle, tõstes sõiduhindu. Millega sarnane teguwiis õigustatud on? Meie näeme teistes linnades, missuguses seisukorras on autobusejaamad, kuid säälsed linnaisad ei ole ennast hakanud siduma bussijaama ehitamisega, waid peawad õigemaks tegeleda otseste linna asjadega.

Ei saa eitada praeguse autobusejaama wäiksust, kuid ei saa ka nõustuda sellega, et kui praegu oleks ajutiselt siiski wõimalik, nagu seletusest selgub, kuni riik leiab wõimaluse autobusejaama ise ehitada, laiendada ja suurendada senist, siis sellest ära öeldakse, ilma muu tõsisema põhjenduseta, kui et jaama asukoht on sobiline.

Meie arusaamise järele oleks linnawalitsus õieti talitanud, kui ta oleks pidewalt asja kaalumise juure palunud maawalitsuse, sest on sõitjate enamus ju maalt, ja autobuseliinipidajad ning küsimust lasknud juba ennem kaaluda ka linnawolikogus. Ja kui on selgunud, et riik praegu ehitust ette wõtta ei saa, siis oleks ju kõige loomulikum, kui otsitakse wõimalusi, wähemalt ajutiselt praeguse jaama laiendamiseks ja korraldamiseks, mis oleks kõige odawam moodus. Linna kodanikkude seisukohast waadatuna, ei saa kuidagi lubatawaks pidada, et linnawalitsus mõtleb juba uute suurte laenude tegemisele, samal ajal, kui laenude abil ehitataw ärihoone, autobused ja autogaraaž alles lõplikult walmis ehitamata ja aruanded nende kohta linna kodanikkudele esitamata.

Ed. Tinniga sõlmiti leping 2 aastaks

Esimene, kellega teatris sõlmitakse leping järgmise hooaja pääle, on ikka kunstiline juht, kuna tema jäämisest wõi minemisest teinekord oleneb suuresti kogu ülejäänud teatri kunstiline koosseis. Kuna Ed. Tinn sõidab kuuks ajaks wälismaale, arwates 6. märtsist, siis „Ugala" juhatus sõlmis temaga lepingu juba nüüd. Leping sõlmiti korraga 2 aasta pääle ja seega on kindel, et Eduard Tinn jääb „Ugala" juhiks wähemalt kaheks järgnewaks aastaks.

Teenetemärgid kohtutegelastele

Wabariigi presidendi käskkirjaga on annetatud Wiljandi ringkonnakohtu alalisele liikmele kohtunik Gustaw Taltsile Walgetähe 3. klassi teenetemärk ja Wiljandi ringkonnakohtu tsiwiilosakonna sekretär Olga Koowitile Walgetähe 5. klassi teenetemärk.

Viljandi maletajate võistlusretk Pärnusse

Pärnu maleseltsilt saabus Wiljandi maletajatele ettepanek teiseks linnawõistluse pidamiseks Pärnus 12. märtsil s. a. Esimene linnawõistlus käesolewal hooajal kaotati Pärnule tagajärjega 10,5:5,5. Wastukülaskäigule Pärnusse sõidab Wiljandi meeskond teises koosseisus, kui seda oli kohtumisel Pärnuga Wiljandis. Juhatuse koosolekul koostati eelseisewaks wõistluseks Wiljandi meeskond järgmiselt — A. Eller, A. Pais, M. Takk, A. Salumaa, M. Sammul, H. Persim, A. Johanson ja M. Palu. Reserwis R. Leismann, W. Jürgens ja J. Johanson. Nagu meeskonna koosseis näitab, on juhatus teinud selles muudatused wastawalt wiimase turniiri tagajärgedele tuginedes. Pärnu meeskond, kuna läkitatud kirjas pole märgitud muudatusi selles, jääb endiseks koosseisus H. Wirkus, A. Roth, A. Peet, O. Kuningas, A. Kaskemaa, A. Kiwi, A. Leesment, P. Tamm. Wõistlus peetakse Pärnu raekoja saalis. Wälja sõidetakse Pärnusse juba laupäewal 11. märtsil.

Valentine Riivese kontsert 12. märtsil Haridusseltsi tütarlaste gümnaasiumi saalis

Meie tuntud klawerwirtuoos prl. W. Riiwes esineb oma iseseiswa suure kontserdiga Haridusseltsi tütarlaste gümnaasiumi saalis pühapäewal, 12. märtsil selle kooli hääks. Pärast seda, märtsi teisel poolel, sõidab W. Riiwes jälle pikale kontsertreisile Soome (Helsinki, Turku, Tampere ja Wiiburi), kus ta pääle oma iseseiswate kontsertide esineb ka sümfooniakontsertidel ja raadios.

Samariitlaste loeng

E. P. Risti Samariitlaste Wiljandi üksikkoonduse poolt korraldataw järjekordne awalik populaarteaduslik loeng toimub „Koidus" 2. märtsil s. a. kell 20. Loengul kõneleb dr. Th. Kima teemal: „Suguhaigused". Osawõtt loengust kõigile maksuta.

Tabati palituvaras

Tallinna tän. 8 elawal Jüri Läätsal warastati mõnde päewad tagasi lukustamata pööningult ära palit, mille wäärtus 10 krooni. Politsei sai palitu kätte ühe wanakraamikaupmehe juurest ja warsti tabati ka waras Woldemar Tehwan, kes luusis laadaplatsil. Woldemar Tehwan oli restoran „Kodumaas" warastatud palitu müünud 2 krooni eest ühele mehele, kes palitu omakorda realiseeris 7 krooni eest wanakraamikauplusес.

Togimisi ja sõimamisi

„Kommerts-Hotelli "tulid sisse kolm meest Jaan Lätt, Eduard Ropsler (Rohtla) ja August Leeman ning ilma pikema jututa kukkusid omawahel rüselema. Selle tulemuseks oli, et Jaan Lätt wiidi haiglasse. Selgus, et temal oli pää löödud lõhki, kuid wigastus osutus sedawõrd kergeks, et pärast sidumist mees lasti koju. Sündmuse kohta koostati protokoll.

Johannes Luhaäär, kes elab Küüni tän. 6, kaebas politseile, et teda on sõimanud pätiks temaga ühes majas elaw Elisabeth Irjas.

Ewdokia Matena, kes nüüd elab Liiwa tän. 7, tuli politseisse ja kaebas oma häda. Nimelt tema maja ühisköögis on julgenud teda lüüa samas majas elaw Aleksander Peters.

Laidoneri platsil on kõnniteel jalgrattaga sõitnud keegi kodanik, kes sai protokolli.

Viljandi Helikunsti Seltsi vaimulik kontsert

On tõsine häämeel, et V. H. S. meeskoor korraldas palvepäeval vaimuliku kontserdi. Nagu iseenesest tõuseb esile soov mööda tantsu- ja grammofonimuusikast kuulda ka ilusat kunstmuusikat, kuigi selle esitamiseks kandvamas ja väärtuslikumas osas on meie olud liigagi piiratud.

Palvepäevane kontsert Jaani kirikus oma solistide osas jättis väga hää mulje.

Tõsise klassilise kavaga esines pr. Natalie Käärik, kes oma ülesannet tõsiselt võttes oli põhjalikult ette valmistunud. Tema lüüriline sopranihääl omab kõrge viimistletud tehnika. Ta on saanud hää kooli: vokaalid kõlavad säravalt ning konsonandid ei jää hääldamatuiks nagu see meie lauljate juures tavaline. Bachi aaria „Mu uskuja südame" alul oli tunda vähekese ärrituse mõju, kuid hiljem see kadus ning võrratu meeldiv oli kuulda ilusat laulu. Mozarti „Allelujas" tahaks fioratuursed käigud veel täpsustamist.

Igatahes loodame, et pr. Käärik jääb kodulinnale truuks ja meil on jälle hää lauljanna, kuna nad tavaliselt meilt õige ruttu lahkuvad.

Orelil näitas hääd tehnikat ja läbielamuslikult sügavat tõlgendust orelikunstnik ja helilooja Priit Ardna. Saatjana on ta täpis solisti või koori järgimises.

Koraalieelmäng „Eks mu kohus tänu teha" helilooja enese poolt ettekantuna oli kütkestav.

Esiettekandes oli sel kontserdil P. Ardna kantaat sopranile, meeskoorile ja orelile: „Loo mulle, Jumal", mis on teretulnud ja nautidav helitöö. Tema lühem laul „Mu Jumal" tahab viimistlemist veel vormilt.

Mis puutub meeskoorisse, siis näis, et read olid sedakorda hõredad ja laulud kannatasid üldiselt väljatöötuse all. Nii Türnpu laulus „Valvur" polnud veel rütm täpsustatud, keskmine imitatsiooniline osa kannatas ebapuhtuse all ning täpsa kooslaulu puudumisel laul vajus tunduvalt.

Tobiase „Eks teie tea" on monumentaalne helitöö ülevas kiriklikus stiilis; selle teosega tõuseb Tobias maailma meistrite esirnida. Kuid selle laulu väärikas ettekanne esitab suured nõudmised nii koorijuhile kui lauljaile. Siin peab iga laulja olema võimalikult seatud häälega ning rühmad kooslaulus peavad olema paenduvad ja sulavad. Baritoni rühm jäi seekord üsna tagasihoidlikuks. Tema bass kõlas mehiselt. Kuna lauljad üldiselt nähtavasti hääleseadmisest ei hooli, mis üldine pahe kõikide meie lauljate juures, siis sellise laulu esildamine on raske. Ka ruineerib alaline pingutatult kõril laulmine laulja hääle.

Nähtavasti on osa lauljaid ka proovidest loiult osa võtnud ,sest mille muuga seletada, et mõned lauljad lõpetavad varem ja mõned astuvad sisse varem. Kui juba olla meeskoor, siis peab ta väärikalt esinema nii distsipliinilt ning sellest olenevalt ka ettekandelt!

Kõige paremini õnnestus kooril seekord P. Ardna „Loo mulle Jumal", mis oli koorile enam jõukohane.

Üldiselt jättis kontsert meeldiva mulje ning loodame, et vaimulikud kontserdid leiavad aset ka edaspidi.

See nõuab küll püsivust ja pinget, kuid ilma selleta ei saavutata midagi väärikat. Et rahvas kirikukontserdist lugu peab, seda tõendas rohke osavõtt palvepäeva kontserdist. **Musicus.**

Kontsertpublikule huvitavat külakosti

Laupäewa õhtul esinewad „Koidus" TKMü segakoor, ooperitenor M. Taras ja klawerikunstnik Elsa Awesson

Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu ja Wanematekogu segakoor annab laupäewal, 4. märtsil Wiljandis „Koidu" seltsi saalis kontserdi helilooja E. Aawa juhatusel. Koor on asutatud 1921. a. ja koosneb Tallinna keskkoolide wilistlasist ja õpilasist. Hääleseade eest hoolitseb meie paremaid laulupedagooge — Karl Ots. Esinemistel on koor alati wõitnud publiku sooja poolehoiu oma nooruslikult häälewärskuse ja sädelewa ning temperamentse lauluga.

Ka eelolew kontsert tohiks olla huwipakkuw kõigile laulusõpradele uudse ja huwitawa kawaga, mis on koostatud eesti, tšehhi ja poola helitöist. Kontsert algab E. Oja wärske „Laulikuga", millele järgneb kaks poola laulu: S. Kuzoro huwitaw „Mere kohal" ja B. Wendleri huwitawa rütmiga tants „Okkad". Seejärele tuleb R. Tobiase meeleoluline „Meil aiaäärne tänawal", E. Aawa „Öösse ära kadus" ja Enn Wõrgu hoogne „Terwituslaul".

Teises jaos laulab koor A. Kapi sügaw-tõsise „Kui tume weel kauaks", C. Kreegi lõbusa „Wihaga", M. Saare mänglew õrna „Lehekuul" ja sama autori sügismeeleolulise „Söödi".

Lõpuks tulewad ettekandele kaks tšehhi laulu: J. Kricka meisterlikult loodud „Mustlaspoiss", mis on wälja töötatud Sileesia rahwalaulust ja kõlaküllane „Tulime kõik rõõmus", tšehhi rahwalaulumotiiwidel.

Koori tasemest annawad ülewaate allpooltoodud wäljawõtted asjatundjate arwustustest. Nii kirjutab Riho Päts „Päewaleht" nr. 31: Laulukoori walitud koosseis, kindel distsipliin, häälerühmade tasakaalukas kooskõla ja kõlaline puhtus omab E. Aawa juhatusel juba küllaldaselt stabiilse ilme ja kui neile liitub weel nooruslik laulurõõm, nagu see TKMü-le alati on olnud omane, siis peab tunnistama, et on suudetud luua soodsad eeldused kooritöö kunstiliseks wäljakujundamiseks. Ja selle töö tulemusi TKMü segakoor nüüd pakkuski. Ed. Wisnapuu kirjutab „Uus Eestis" nr. 29.: „Laulude muusikaline wäärtus seisab wäljaspool waidlust hääl tasemel. Terwe walimik koosneb numbritest, millede juures on tulnud teha hoolsat ning kokkuwõtlikku tööd. Et püüdlikuses pole jäetud soowida, seda kuulsime terwe kawa ettekandmise kaudu, mis esitati erandlikult kõlapuhta, rütmikindla ja meeleolusid kandwa käsitlusega.

A. Lemba kirjutab „Rahwaleht" nr. 26: Koor on häälte rühmades küllaldaselt ühtlane, ilmutades nii nais- kui meeshäältes kandwust ja jõudu. Kindel rütm ja puhas intonatsioon tundus isegi niisugustes palades, mis eriti raskelt koorile seatud, — nagu C. Kreegi „Wihaga".

Kontserdil on kaastegewad meie parimad jõud — „Estonia" ooperitenor — Martin Taras ja pianist Elsa Awesson.

Ins. J. Jakk vanemaks õpetajaks

Wiljandi tööstusõpilastekooli juhataja ins. Jüri Jakk on haridusministeeriumi otsusega kinnitatud wanemaks õpetajaks, arwates 24. weebruarist s. a.

Töösturite administratiivkaebus kinnisvaramaksu pärast jäeti tagajärjeta

Wiljandis töösturid Jaan Schwede ja Hans Peips olid esitanud Wiljandi ringkonnakohtule administratiiwkaebuse Wiljandi linnawalitsuse otsusele 13. juulist 1938. a. kinniswaramaksude määramise asjus. Töösturid leidsid, et neile on määratud ebaloomulikult kõrge kinniswaramaks, mis ei ole õigustatud nende tööstuste läbikäikudega. Asi oli kohtus nüüd arutusel, kuid kohus otsustas kaebuse jätta tagajärjeta.

E. P. R. teenetemärgid dir. Vihvelinile ja J. Treufeldile

Eile õhtul korraldas Eesti Punase Risti Wiljandi koondus „Koidu" saalis omawahelise aktuse, kus koonduse juhatusliikmetele J. Treufeldile ja A. Wihwelinile anti üle Punase Risti päävalitsuse poolt annetatud Punase Risti 4. kl. teenetemärgid.

„Ugala" teater"

Laupäewal, 4. märtsil wiimast korda „Justiina" ja pühapäewal, 5. märtsil — wiimaseid kordi „Othello".

Kuna Ed. Tinn sõidab kuuks ajaks wälismaale ja tema äraolekul walmiwad korraga kaks uuslawastust, mis jääwad repertuaari, siis ei tule ka hiljemini enam „Justiina" ega „Othello" lawale (wiimane wahest sel juhul weel, kui pühapäewane etendus ei suuda wastu wõtta kõike publikut). Sellega peaksid arwestama kõik need teatrisõbrad, kes senini ei ole näinud kahte ülalnenditud „Ugala" tuumakamat lawastust. Teatribüroo.

„Koidu" seltsi saalis
Laupäewal, 4. märtsil 1939. a.
Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu ja Wanematekogu segakoori
KONTSERT
Juhatab helilooja EWALD AAW
Kawas eesti, poola ja tshehhi helitöid
Solistid: prl. ELSA AWESSON — klawer
h-ra MARTIN TARAS — tenor
Tantsuks „Melody Makers"
Algus kell 21.00
Pääsmete eelmüük „Õpistus".

„Koidu" seltsi saalis
Pühapäewal, 5. märtsil 1939. a.
K.L. Sakalamaa Malewa Keskmalewk.
Suur Wastlapidu
Kawas: Rahwatantse mees- ja segatrupilt. Epistleid Mulgimaa prohwet Jeremias Kiikajoonilt j.n.e. j.n.e. Erik Loidsaare näidend:
„Kapral Pension"
Rikkalik einelaud. Weinibaar. Õnneratas Loterii-allegri. Palju igasuguseid üllatusi
Tantsuks kaks orkestrit
Algus kell 3 pääle lõunat
Pääsmed: 35 senti [illegible]

METALL- ja **KUMMITEMPLITE** ning **NURGASTAMPIDE** tellimisi wõtab wastu ja müüb **KUUPÄEWATEMPLEID**
SAKALA TRÜKIKODA
Wiljandis, Lossi tn. 26, telef. 2-31

Wiljandimaa Jalanõutööliste Ühingu
aasta-pääkoosolek
peetakse ära pühapäewal, 5. märtsil s. a. kell 14 Wiljandis, Jakobsoni tän. 11 millest kõiki jalanõutöölisi palutakse osa wõtta.
Juhatus.

Äri tutwustamiseks tehakse 1-st märtsist kuni 1-se aprillini Posti tän. 7
juuksetööstuses
alandatud hinnaga kestwaid lokke.
Omanik.

Suuremas, rahwarikkamas alewis, raudtee, I kl. mnt. ääres (30 klm. Wiljandist), hästiminew
koloniaalkauplus
kas kohe wõi edaspidi ühes peenwiina-, weini-, õllemüügi ja pudukauba osakonnaga, perek. põhjusil ära anda. Olemas korter, kõik kõrwalruumid. Wäljamaks 3000 kr. Teateid saab „Aiko" kontorist Wiljandis, Lossi tän. 40.

Ostame
nisu, kaeru, otri, segawilja ja timotiseemet
Eestimaa Põllumajanduse Kaubamaja
Wiljandis, Lossi ja Posti tän. nurgal

Müüa talud: 1) 4 klm linnast, suur 140 Rwkm., põldu 80; 2) 6 klm, suur 175, põldu 85; 3) 8 klm, suur 153, põldu 70; 4) 16 klm, ½ klm meiereist, 1. kl. tee ääres, suur 112 Rwkm., põldu 45, jõgi krundis, uued hooned; 5) 311 Rwkm, põldu 80, metsa 50, järw krundis; 6) asundustalud ja wäikekohad Pärstis, Suislepas j. n. e. Majad Wiljandis: 1) 4-toaline palkmaja, plekkkatus, ⅓ Rwkm krundiga, kr. 2400; 2) 4 korteriga korras maja, ilusa aiaga kr. 6500; 3) suurem korras maja 1 Rwkm krundiga, ilus aed, kr. 12.000; 4) majad südalinnas, kr. 21.000, 40.000. Maksuta teateid J. Ainola kontorist, Tallinna t. 8. Telef. 827.

Müüa: Wesiweski ja willa-tööstus kr. 18.000 wäljam. kr. 6000, Abjast 5 klm. talu suwilaga ja inwent. 48 tiinu kr. 16.000 wäljam. 6.500, talu 200 wkm. järwe kaldal kr. 16.000, ½ talu 75 wkm. ilma hooneteta kr. 3.500. Wiljandist 7 klm. talu 35 hkt. järwega kr. 10.000 wäljam, 5.800. Weskeid talusid, käsitöö-ärikohti ja Wiljandis rohkel arwul maju müüa kr. 500—3500. Viljandis suurem maja taluga wahetada. Soowitakse rentida ehk pooletera peale talu. Registreerige kõik oma müüdawad kinniswarad müügiks Wiljandis W-K. „Talud-Majad" Jakobsoni 25 telef. 415. (Wastu Lasteparki).

Käitistele, tööandjaile, töölise palgaraamatu
KONTRAMARKE
soowitab
Sakala Trükikoda
Wiljandis, Lossi tän. nr. 26

Pidud

Teater „Ugala"
Laup., 4. märtsil s.a. kell 8 õhtul
„Justiina"
Pühap., 5. märtsil s.a. kell 8 õhtul
„Othello"
Kassa awatud 2 tundi enne etendust.
Eelmüük „Õpistus".

Eelteade: 2. aprillil traditsiooniline
Loterii-allegri

Tunnid

Raamatupidamist
kahekordse itaalia ja ameerika süsteemi ning saksa ja inglis-prantsuse süsteemi järele kaubandusrehkendust, kirjawahetust, kiirkirja ja masinakirja õpetan kiirelt ja põhjalikult igale soowijale üksikult ja gruppides.
End. kaubandusl. insp.
Arthur Lieberg.
Wiljandi: Kiwi tn. 6, üle Uueturu platsi.
Nõmme: Männiku tee 22.
End. õpilastest on kohtadel: mitmed pangadirektorid, pääraamatupidaj. pankades, suurtes kaubandusl. ja tööstusl. ettewõtetes kassapidajad, korrespondendid ja muud ametnikud omawalitsustes ja ühisteg. asutistes.

Tööpakkumised ja -otsimised

Soowin teenistus-
kohta
kantseleisse wõi ärisse. Olen wilunud kantseleiasjaajamises. Teatada selle lehe talit. „1939"

Lugupeet. töösturid ja äriomanikud, haritud ja kiiresti kohanew
noormees
palub wõimaldada mingisugust tööd. Kirjad saata: Reegoldi postkast 347.

Wäikesem eeskujul. talu Harjumaal wajab kiiresti
teenijat
kes on wõimeline kõike talumajapidamises tarwisminewaid toiminguid tegema. Kirjad Üpt. pk. 36 Raasiku. Tel. Raasiku 28-a

Wajatakse
2 ametnikku
Teatada ühes elulookirjeldusega kuni 10. märtsini s. a. selle lehe talitusesse „2 ametnikku" all.

Wilunud
mölder
tunneb aurukatlaid, mootoreid ja lukusepatöid, soowib wastawat teenistust. Kirjad saata selle lehe talit. „Mölder" all.

Teen igasuguseid
parkett-põrandatöid
oma kui ka tööandja materjalist. Kirjad selle lehe talitusesse „Parkettmeister" all.

Ärasõiduks waja
lokkijat
kes on täiesti wilunud kõikides daamidetöis. — Hää palk. Kirjad selle lehe talit. „Lokkija" all.

Wajatakse
passijat
neli korda nädalas, kes ka pesu peseks. Teenija olemas. Soowijail jätta aadress selle lehe talit.

Wajatakse
majateenijat
wäljaspool Wiljandit. — Palk Kr. 23.— kuus.
Üles anda selle lehe talit. „Korralik" all.

Wiljandi Ühispank
Wiljandis, Tallinna tän. nr. 3
Telefonid:
Juhatuse 82 Üldine 251

Osakond Abjas
Telefon: Abja 34

Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Panga juures K-S. „OMA" esindus

Wajame
kaastöölisi
mõlemast soost, mitmesuguste alade pääle. Töötamine oma kodus wabadel tundidel kui ka wäljas. Eriti maal. Tööd on huwitawad ja kerged. Soodus kõrwaltööks. Kindel tasu 25 kr. kuus ja %, wõi ilma kindla tasuta teenib 1,5—4 kr. päewas. Haridus ega wanadus ei ole nõuetaw. Nõudke maksuta lähem. teateid aadressil: E. Õun, Uniküla pk. 3, Sangaste.

Kiirelt tarwis
õpipoissi
plekisepatöökotta Wäiketuru tän. 5, Wiljandis.

Aratsaare saeweskisse wajatakse kohe
töölisi
ja üht
raamimeest
Telef. Suure-Köpu 9-a

Wajan
uulitsa-pühkijat
Ilmarise 3 Land.

Korteriotsimised ja -pakkumised

Ametiskäija prl. wajab
möbl. tuba
soowitaw saksakeelt rääkiwas perekonnas.
Teatada selle lehe talit. „Soe tuba" all.

Wajan kohe möbleeritud
tuba
Teatada selle lehe talit. „Tuba" all.

Wajatakse kohe ehk märtsikuu lõpuks korralikku 2—3-toalist
korterit
Teatada kuni 7. märtsini selle lehe talit. „50" all.

Üksik omaette
tuba
üürile anda
Sakala puiestee 7

Paistu w. Jaasi talus
sepikoda
meierei ja kaupluse juures 1-st maist s.a. üürile anda. Teateid saab kohapäält ehk Tallinna 6-a

Elumuudatuse tõttu kohe ära anda toiduainete-
kauplus
Küsida selle lehe talit.

Sepikoda
ühes elu- ja kõrwalruumidega üürile anda Ewarti weski juures.
Soowikorral wõimalik treipingi ja puurmasinat weejõul käima panna ja elektriwalgustust saada.

Wõtan rendile
pikemaks ajaks, korras talu 2—3—4 h. kus wõimalik masinatega töötada. Aadr.: Keskküla p.k. Kilingi-Nõmme 26,614.

Auto- ja mootoriomanikud, põllupidajad ja töösturid!
Teisipäewal, 7. märtsil s. a. kella 11 — 2-ni demonstreerime Wiljandis, Põllumeeste Seltsi (WEPSKO) hoowis
„IMBERT" puidugaasi generaatoriga töötawat
„FORD" weoautot.
Töötamine sääraselt warustatud sõidukiga ehk mootoriga on odaw ja majanduslikult tasuw.
Lähemaid seletusi ja teateid annab **„FORD"** woliline esindus
A-S. A. Rosenwald & Ko
Wiljandi osakond

Äridele ja kontoritele
ületundide ja ületunnitasude arwestamise lehti wastawalt R. T. 95—1938. a. wormile
soowitab
Sakala Trükikoda
Wiljandis, Lossi tän. 26. Telefon 2-31

Talude rentimised

Kärsina w. Murikatsi (Tooma)
talu
rendile anda
Omanik.

Wana-Tänassilmas — Wanawälja külas
wäikekoht
Kansi, suurus 25 R.wkm. 1. maist s. a. pooleterale anda. Kaupa teeb kohapääl omanik.

Talu
häädel tingimustel rendile anda. Teateid saab Wiljandis, Tartu tän. 1— „Estaklandist" h-ra Silbermannilt

Tuhalaane w. „Wagal" 35 wakamaad
hääd põldu
wastawa heina- ja karjamaaga rendile wõi pooleterale anda. Põllutöömasinad tarwitada. Kaupa tehakse kohapääl.

2-hobusepõld ühes heina- ja karjamaaga 1. maist
wälja rentida
Teateid saab Wiljandi w. käsuandjalt.

Talu hääde ehitustega wälja
rentida
Kaupa teeb Uue-Wõidu wallas, Taari-Moori talu omanik.

Tarwastu Pilliuse talu häädel tingimustel
rendile
anda. Krunt ühes tükis. Kauplemine kohapääl.
M. Soosaar.

Rendile anda
Suislepa wallas asuw „Roni nr. 10"
talu
ühele ehk kahele rentnikule. Järelpärimised ühes inwentari ja oma tööjõu suuruse kohta saata:
Otepää, postk. 26. P.A.
Telefon Otepää 40

Paistu walla
Partsitalu
põldu 50 wk., korralikule rentnikule wälja anda 1. maist s.a. Kaupa tehakse Wiljandis, Oru tän. 15-a.
E. Parts.

Weel on kuiwa katuse all seiswat
alusturwast
igal arwul müüa Uue-Wõidu Rool. Pääseb ka autoga ligi.

Müüakse ja ostetakse

Tugewast kummist
kontsaplekke ja taldu
kalossidele ja botikutele ühes allapanemisega wõi ilma, on alati saadawal
R. Malwa
autokummitööstuses Wiljandis, Tallinna tän. nr. 15-a

Suurem uus
maja
müüa parimas ehituserajoonis.
Küsida Tallinna tn. 47 Lepik'ult.

Ostan wäikesema korras
maja
aiaga linna wõi alewisse, jõe-järwe lähidale. Wõin ka alewis asetsewa suurema kaupluse wastu anda. Kirjal. selle lehe talit. „22/1202" all.

Müüa uuepoolne, korras kahekordne
puumaja
paraja hinnaga.
Küsida Tartu tän. 74.

Müüa
lähemal ajal lüpsmatulnud lehm ja noored koerad. Küsida selle lehe tal.

Maad
müüa Halliste jõe kaldal, Pärnumaal, ümbr. metsarikas. Suuruses 30—45 wkm. ehitustega ja ilma. Ka 1-hobusekoht rendile anda 1-st maist s.a. Kaubelda W.-Kariste Aalel H. Talluk, Kamali ag.

Palkidest
küün
müüa ärawedamiseks. Küsida selle lehe talit.

Küttepuid
müüa
kaski — 10 sülda
kuuski-haawu—25 sülda
leppi — 35 sülda
hinnaga 8,50 süld metsas. Puud asuwad poole klm. hobusewee kaugusel autoteest, 20 klm. Wiljandist. Teateid W.-Tänassilma telef. 9 ehk 3-d.

Pruugitud töö-
wanker
müüa. Järele küsida Mulgi tän. 6, poest.

Juhuslikult müüa täiesti töökorras „Thermaenius"
wiljapeksu-masin
4 sügisel töötanud. Teateid saab „Sakala" talitusest.

Müüa pruugitud
tõldauto
Teateid saab A. Rosenwald & Ko ärist — Wiljandis, telefon 12, pääle 5. märtsi.

Müüa pruugitud meeste-
jalgratas
Küsida Wagneri ajalehekioskist.

Soowitakse osta ehituse-
palke
Pakkumised saata hinnaga Marmori tän. nr. 8 Wiljandis. Samas müüa odaw klawer.

Ostan
tisleri-tööpingi
Teatada Koidu tän. 4. A-S. Luther.

Müüa
weoauto
firma „Chewrolet"
A. Roks
Wiljandis, Jakobsoni tn. 7
Telefon 313

Soowitakse osta
lapsewankrit
Teatada selle lehe talit. kuni 6-da märtsini s. a. „Lapsewanker" all.

Soowin osta wäikest
maja
ehk ehituseplatsi.
Teateid saab s. l. talit.

Müüa
tõldauto
„Graham Page" Lossi t. 9

Müüa kuiwi sanglepa-
puid
7½ sülda 7×8, tooreid kaski sama palju.
Küsida Tallinna tän. 5 majahoidjalt.

Paistu walla Naatsaku talus majapidamise lõpetamise pärast
müüa
lehmi, lambaid, tõukukkesid, põllutööriistu, niidu-, heksli- ja kartulisorteerimisemasinaid, riisumisereha, pesurull, jahi-, sõiduwedru- ja töökwankreid, reed ja saanid jne. ning toamööblit. L. Tepper.

W.-Kariste
„Undimaal" wõtab „Sakala" ja „Sakala Pühapäewa" tellimisi wastu postitalu juhataja
härra Parro

Raadio
Reedel, 3. märtsil.

Tallinn, Tartu ja Türi. 7.00 Äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 õige aeg. Ilmateade. Päewauudised. 7.30 hommikukontsert (helipl.) 8.15 hommikupalwus — õp. G. Klaus. (Jaani kirikust). 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 12.00—12.40 kooliraadio. Matk muusika wõlumaadele (1.) Ainetel kuuldemänguks seadnud Made ja Riho Päts. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 Türi: Soome keel — mag. Johannes Aawik. Tallinn ja Tartu: Kuulake Boulanger orkestrit! (helipl.) 17.30 marsse. (helipl.). 17.45 Türi: Põllutöökoja maanoorte instruktor Martin Kala: Maanoorte töökawa eelolewal hooajal. 18.00 Türi: Põllumajanduslik päewaküsimus. 17.45 Tallinn ja Tartu: Jerome Kerni helindeid (helipl.). 18.10 wahwad aabitsakütid. Esimene lugemaõppimise-tund Tallinna 3. laste päewakodus. (Lastele.) 18.40 päewauudised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.10 duette. Lydia Aadre (sopran) ja Olga Lund (metsosopran). 19.35 Eesti keel — Richard Kreſs. 19.55 sisepoliitiline westlus — Ilmar Raudma. 21.10 soowikontsert. (helipl.) 21.00 kultuurilooline matk Püreneedes ja Hispaania Wahemere rannikul — mag. Elwi Kesküla (Tartust.) 21.20 muusikaline söögikaart. (helipl.) 22.00 õige aeg. Päewauudised ja sporditeated. 22.10—23.00 R. Wagneri helitöid. RR orkester, juh. prof. R. Kull, ja Karl Wiitol (bariton).

Nõmme R. L. S. 15.00 heliplaate. 16.00 heliplaate ja teateid.

Laupäewal, 4. märtsil.

Tallinn, Tartu ja Türi. 7.00 Äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 õige aeg. Ilmateade. Päewauudised. 7.30 hommikukontsert (helipl.) 8.15 hommikupalwus — õp. A. Soomre. (Jaani kirikust.) 8.35 perenaistele. 8.40 turuteated. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 nädalalõpu-kontsert. RR orkester, juh. P. Rigula. 17.50 Laewasõidu sünd — kapten William Dampf. 18.10 lugusid kuulsatest leiduritest ja awastajatest. (Noortele.) 18.40 päewauudised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.10 saatekawa-westlus. 19.25 suur serenaadide-õhtu. Kaastegewad: Corso-trio ja Aarne Wiisimaa (tenor). 20.30 kirew laupäewa-õhtu saade. 21.15 wana tantsumuusika. „Pasunapoisid". 22.00 õige aeg. päewauudised ja sporditeated. 22.10—24.00 palume tantsima! Kurt Strobeli orkester „Gloriast" ja heliplaadid.

Nõmme R. L. S. 15.00 heliplaate. 15.30 noortele — loeb pr. Marie Paikre. 16.00 heliplaate ja teateid.

Pühapäewal, 5. märtsil.

Tallinn, Tartu ja Türi. 8 äratusmäng. Wõimlemine. 8.20 Põllutöökoja põllumajandusliku raamatupidamise-talituse abijuhataja agr. R. Wiilup: Talu eelarwest. 8.40 põllumajanduslikud teated. Õige aeg. Ilmateade. 8.45 hommikkontsert heliplaatidelt. 10. Türi: Jumalateenistus Püha-Waimu kirikust. Õp. T. Tallmeister. Tallinn ja Tartu: Jumalateenistus Niguliste kirikust (saksa keeles). Praost R. Mühlen. 12 Kolme linna kontsert. (RR. heliplaatidelt). Helisid Tartust, Petserist ja Wiljandist. 13 mõtisklushetk. 13.10 Dwořaki slaawi tantse heliplaatidelt. 13.35 „Maailm mälestusis", lehekülgi memuaaridest. 14 lõunamuusika heliplaatidelt. Mängib Dajos Bela orkester. 16.50 teated ja reklaam. 17 Lemmikhelindite-kontsert (7.). 18.05 Halloo, siin Ameerika! Woldemar Mettus westleb ühest wahwast raadioreporterist ja ajab muud Ameerika juttu. 18.25 klawerisoolosid. Leonid Milk. 18.50 päewauudiseid. 19 õige aeg. Teated. 19.05 soololaule. 19.25 „Pahased naabrid". Juhan Liiwi jutt. Loeb Mari Möldre. 19.50 wana tantsumuusikat heliplaatidelt. 20.35 teatri-saade. 20.55 õhtukontsert. RR orkester, juh. R. Kull, ja Amelita Galli-Curci (sopran). 22 õige aeg. Päewauudised ja sporditeated. 22.15 tantsumuusikat heliplaatidelt.

Kiriklikud teated
Wiljandi Baptisti Usuühing, Tartu tn. 28.

Äratusnädala puhul jumalateenistused 1. kuni 9. märtsini äripäewil kell 10 homm. ja kell 7 õhtul. Pühapäewal kell 10 homm. ja kell 5 p. l. Laululehed. Keelpillid. Jutlustawad jutl. K. Wälja ja Ed. Roasto. Kõik teretulnud!

Wiljandi turg
Lihaturg. Sealiha, seawiisi, 60—75 s. kg. eluswasikad 7—15 kr., eluslambad 6—20 krooni, põrsad üle 6 nädala, 10—15 krooni, põrsad, alla 6 nädala 6—12 krooni, kanad, elusad, 75—175 senti tükk, kanad, tapetud, 75—200 s., haned, elusad, 3,50—5 kr., haned, tapetud, 3,50—5 kr., pardid, elusad, 2—3 kr. ja pardid, tapetud, 2—3 kr. tükk.

Karnides. Seapekk, wärske, 100—110 s., seapekk, soolatud 110—120 s., sealiha 80—100 s., seapää ja jalad 35—60 s., suitsuliha 160—180 s., searasw 130—160 s., loomarasw 65—75 s., loomaliha, pr., 60—70 s., loomaliha, sp., 50—60 s., lambaliha 55—65 s., wasikaliha 40—50 s., hakkliha 65—75 s. kg.

Kalaturg. Sudakad 65—80 s., haugid 40—50 s., latikad 25—45 s., ahwenad 20—40 s., lutsud 25—30 s., linaskid 65—75 s., suitsuangerjad 300—350 s., suitsukalad 50—150 s., wäikesed supikalad 10—15 s., kiisad 10—12 s., soolaräimed 15—25 s., wärsked räimed 25—30 s. kg, suitsukilud 8—10 s. 10 tk., suitsuräimed 8—12 s. 10 tk., soolakilud 70—120 s., soolaheeringad 25—50 s. kg, suitsuheeringad 15—17 s. tk. ja sutid 22—25 s. paar.

Wili ja wiljasaadused. Odrad 16—18 s., kaerad 13—15 s., herned 30—40 s., kruubid 35—40 s., tangud 30—35 s., nisujahu 25—45 s., odrajahu 25—30 s. kg.

Aia- ja juurwili. Kartulad 150—250 s. wakk, kuremarjad 15—18 s. ltr., õunad 50—150 s. kg., hapukapsad 10—15 s. ltr., kapsad 10—20 s. pää, kaalikad 3—6 s. tk., peedid 15—20 s. kg., hapukurgid 2—6 s. tk., sibulad 30—50 s. kg., supijuured 2—6 s. juur, porgandid 10—15 s., mesi 170—200 s. kg.

Piim ja piimasaadused. Rõõskpiim 1 w. 14—15 s., rõõskpiim 2. walik 11—12 s. liiter, hapupiim 11—12 s. liiter, kohupiim 18—25 s., lauawõi 195—205 s., köögiwõi 160—180 s., juust 100—140 s. kg. ja kanamunad 12—17 s. paar.

Heinaturg. Ristikhein 4,5—6 s., soohein 2—3 s., aasahein 3—4 s. ja põllupõhk 2—3 s. kg.

Puuturg. Kasepuud 500—600 snt. koorem, lepapuud 450—550 snt., kuusepuud 400—450 snt., segapuud 300—400 senti koorem.

Soowin
weoautole osanikku
kiires korras. 38. aasta mudel. Wõib saada mõne saja krooniga. Teat. saab „Sakala" talitusest.

Oskar Korka
teatage oma
aadress
Mustla Ämmuste postkast
A. Utso.

Paras aeg on tellida „Sakala" 1-st märtsist 1939. a.